

Kimboma: Bible for Yowani

Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format. Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>."

Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original. No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Yowani

1

¹Muna ntonono mua kala diambu, diambu dia kala ye nzambi ye diambu i nzambi. ²Mawu, diakala ye nzambi mu ntonono. ³Lekwa yayonsono ya vangua kua diawu ye kavena lekua mu yayi ya vangua, kia vangua kondwa kwa yani. ⁴Mu diau nuakala moyo, ye moyo wakala kia kua antu awonsono. ⁵Kia kua kienzula tombe ye tombe ka kiazina kio ko. ⁶Kua kala muntu wu mosi wakala ntumua a nzambi, nkumbu ani ya kala Yowani. ⁷Yandi wayiza wonso mbangi mu ta kimbangi kua kia koko, mpasi vo awonsono a kuikila mu yani. ⁸Yowani ka yandi ko wa kala kia, kansi wayiza mu ta kimbangi kia kia. ⁹Kiau yi nkatikua kia kua kedika kua kienzula antu awonsono kieti kuiza mu nza. ¹⁰Kuau kua kala mu nza, ye nzaya semua kua kiau, ye nza ka ya sala ko visa ko. ¹¹Kuau kua yiza kua a yani, kansi nkangu wa yani kibeni ka wa ntambula ko. ¹²Kansi kua awonsono a tambula, wowo a kuikila mu nkumbu andi, yandi wa avana lendo kia kituka ana a nzambi. ¹³A wutuka, ka mu menga ko, ka mu luzolo lua nsuni ko, ka mu luzolo lua muntu ko kansi lua nzambi. ¹⁴v 14 Ye diambu dia kituka nsuni ye dia zinga va kati kua yeto. Yeto tuamona nkembo ani, nkembo konso wonso wa muntu wumosi watuka kua se, wazala kua nkenda ye kedika. ¹⁵Yowani wa ta kimbangi kiandi mu boka : "I yandi ndiayu ndondo ngia kambila vo ndioyo wuna kuiza ku nim'ame yandi watulua ku ntual'ame; Kadi yandi wakula ku ntual'ame."¹⁶Mu nlemvo andi wa lunga nadede walunga nadede yeto tua tambula nsambu va ntandu a nsambu. ¹⁷Kadi nsiku mia vewa kua Mose, nkenda ye kedika ya yizila mu nzila Yisu Klisto. ¹⁸Kavena muntu ko wa mona nzambi tuka ntangu yoyo ya yonsono wumosi ye wumosi kaka, yandi beni yi nzambi, wena mu kati kwo, wan'zayikisa. ¹⁹Tala, kimbangi kia Yowani ntangu a yudayo a fila tuka ku Yelusalemi ngudi za nganga ye minlevita mu ku mfiongunina vo : "ngeye wu nani e ?". ²⁰Yandi wa vova mu kimpuanza kiakio ye kondua lembi zola mu lembi vana mvutu ye watula vo : "mono ki klisto ko". ²¹Mboki a nyuvula diaka vo : "Kansi wawu tu ngeye wu nani e ?, ngeye yi Elia e?". yandi wa vova vo : "ka mono ko" yau a vova : "Nga nge wena mbikudi e?" yandi wa vutula : "Nkatu".²²Wawu, a n'zayisa : "Nge wunani kuandi" mpasi tua lenda kuele vana mvutu kua antu akutu tumini? Na ve vovele mu ngeye kibeni e ?" ²³Yandi wa vutula : "mono i ndinga ya ndiena wu bokanga mu makanga : Nu sungika nzila ya mfumu konso Yesaya wa mbikudi ka vovila dio"²⁴Va kala mpe mu yau antu a filua kua a Falisi. Yau anyuvula : ²⁵"Bilanki weti bokila wawukina vo kuena ka klisto ko, ka Elia ko, ka mbikudi ko?".²⁶Yowani wa ku avutudila mu vova vo : "mono ngieti botikisa mu nlangu. Kansi tu, vena va kueno muntu mosi wunu lembolo zaya. ²⁷Ndiayuyu i yandi weti kuiza kunim'ame. Mono kiena nkutu lendo mu kutula nsinga mia nsampatu zani ko. ²⁸Mambu mama ma viokila ku Betania kuna simu dimosi dia Yolodani, kuna Yowani kakala botikilanga. ²⁹Lumbu kia landa, Yowani wa mona Yisu weti kuiza kua yandi ye wa vova : "Nutala muan'a meme wa nzambi endu wukatulanga sumu dia nza." ³⁰Yi yandi ndungi a kambila vo wena kuiza kunima ame wundutidi mu nene; kadi yandi waki kadila tekila mono." ³¹Mono kia nzaya ko kansi kidi ka zayukusua kua Yisaye vo mono ngia yiza botika mu nlangu. ³²Yowani wa ta kimbangi vo : "mono ngia mona mpeve dia kulumuka tuka mazulu wonso bembe ye dia yiza manta va yandi." ³³Mono kiazaya ko kansi ndioyo wa mfidisa mu kuizi botikila mu nlangu wa nkamba "Ndioyo wuna mona mpeve yina kulumuka ye sikila, yi yandi wu botikanga mu mpeve ya nlongo" ³⁴Mono ngia mona ye ngia ta kimbangi vo yandi wena muana wa nzambi. ³⁵Lumbu kia lenda, Yowani wa kala ye nlongoki miandi miole, ³⁶Yandi wa mona yisu wa kala viokanga vana, ye Yowani wa vova : "Tala, mueni muana meme wa nzambi."³⁷Nlongoki mia miole yau awa yowani vo ka vova dio, ye yau a landa yisu. ³⁸Yisu wa bangumuka ye wa amono vo eti ku nlanda, yandi wa a nkamba : "Nki nu zolele?" yau a vutula : "Labi (mu dibangudi vo nlongi), kue wu kunda nga ?" ³⁹Yandi wa avutula : "Nuiza ye nua mona" yau ayenda ye a mona ku kakundanga. Yau akala kuna ye yandi lumbu kia kina, kadi ya kala tezo kia lokula kia kumi kia lumbu. ⁴⁰Wu mosi mu yau ole wa wa yowani vo ka vova dio ye wa landa Yisu yi Andele, mpangi ya Simoni Petelo. ⁴¹Yandi wa mona wa ntete mpangi andi Simoni ye wa nkamba vo : yeto tuzolele Mesiya (dibangulu vo Klisto). ⁴²A nata kua yisu. Yisu vo kantala ye wa vova : "Ngeye wu Simoni, muana wa Yowani. Ngeye wuna bokuduluanga Sefa (dibangudulu vo Tadi). ⁴³Lumbu kia landa, Yisu vo ka zola katuka mu kuenda ku ngalili, yandi wa wawana ye Filipino ye wa nkamba "Wundama." ⁴⁴Tala, Filipino wakala muisi Betesayida, mbanza ya Andele ye Petelo. ⁴⁵Filipo a wawana ye natanayeli ye wa nkamba : Ndio ya Mose ka sonikina mu nkanda minsiku ye mimbikudi yeto tua buabwane yandi, yisu, muana Yosefi, musi Nazaleti. ⁴⁶Natanayeli wa vova kua yandi : "Mu Nazaleti mu lenda mpe tuka diambu dia mbote ?" Filipino wa nkamba : "wiza wa mona." ⁴⁷Yisu vo ka mona natayeli weti kuiza kua yandi ye wa nkamba : "Tala nkatikua muisi yisayeli mu yandi ka ka muena muena nkutu widi tona dia nzimbusu ko !" ⁴⁸Natayeli wa nkamba : "We wu nzayidi ?" Yisu wa vova kua yandi : "Tekila Filipino ka kubokila vo kezingi kuna nsi a nti wa kuyu, mono ngi ku mueningi." ⁴⁹Natayeli wa vutula : "Labuni geye wena muana wa nzambi ! Ngeye wena ntinu wa yisayeli." ⁵⁰Yisu wa mvutula : "Kadi diambu dia ngiku kembi vo ngi ku mueningi kuna nsi anti wa kuy, yi diodio kuikididi e ? Ngeye si wa mona mambu malutidi mu nene ye mama." ⁵¹Ye yandi wa vova : "Kedika mu kedika ngieti dio ku kamba, ngeye wuna mona zulu dia zibuka ye mbasi za nzambi zeti tombuka ye kumuka va muana muntu."

2

¹Ku nima lumbu tatu, kua kala ye longo lu mosi ku kanana ku zunga kia ngalili ye ngudi ya yisu mpe wa kala kuna. ²Yisu mpe ye nlonguki miandi a bokuluanga mpe ku nkembo wowo wa longo. ³Ntangu malavu ma manisi, ngudi a yisu wa kamba kua yisu vo : "Antu ka ena diaka ye malvu ko." ⁴Yisu wa mvutukila vo : "Nkento, mambu momo ma malavu nkie

ntuadi mena ye mono ? Mono ntangu ame ka ya fueni ko mu vanga yi mangu." ⁵Ngudi andi wa kamba kua yisadi vo : "Mamo ma seka kunu kamba, nu sadila mo." ⁶Vana vakala mvungu sambanu mia minene mia kala saduluanga mu tuala maza mu diambu dia mpedosolo ya bayudayo mu ntangu ya minkembo, mvungu miomio evo yi tatu ya maza. ⁷Yisu wa vova : "Nu zodisa mvungu miomio mu maza." wonso wowo yau azadisa mvungu miomio nate ye vana ntu. ⁸Dialanda yisu wa vova kua yisadi : "Nu bonga maza momo mena mu mvungu ye nata mo kua wowo ena ntu a nkembo wawu. "Ye yau mpe a vanga ma atumua." ⁹Ndioyo wa kala ntumu bisalu bia kubika nkembo wa bimba maza momo makitulua se vinia. Kansi ka visa ko kuena tuka (Muanki tu yisadi a anta mo azaya ku matuka) yi mbosi ka bokila toko dia ndambisa ye wankamba : ¹⁰"Muntu wa wonsono weti sadisa nkembo wuteka vananga ntete malavu mambote, yi mbosi kunima ka vaninanga malavu ma kuluka ntalu mu ntangu yoyo wana antu a meni koluanga. Kansi ngeye lundidi malavu mambote nate ye ntangu yayi." ¹¹Mangu kiokio kiaku kia kanana kuzunga kia ngalili yi mangu kia ntete kia ntonono ya yimangu ya yisa yayo yi kasala ya monikisa nkembo andi, yi wonso wowo minkuikizi a kuikila mu yandi. ¹²Kunima diodio yandi yisu wa kulumuka ku kapernawumi, yandi yisu, ngudi andi Malia, mbangi zandi ye minlonguki miandi, ye yau avuanda kuna lumbu fuawu. ¹³Nkembo wa pasika wa ba yudayo wa kala lukufi mu kembukia ye yisu wa tombuka ku yelusalemi. ¹⁴Yandi wa wana muna kati kua kinlongo minteki mia zingombe, mia ma meme ye mia mabembe. Ye nsobisi mia bivanza yau mpe akala avuanda muna. ¹⁵Wonso wonso kasidila sikoti kia misinga. Yandi wa azoma mu vaika ku mbazi ya kinlongo, ntuadisi ye ma meme ye ngombe zau. Yandi wa muangisa mbongo za nsobisi a bivanza ye wa nunguna meza mau mantekila ye mansobolo azi mbongo. ¹⁶Yandi wa vova kua nteki mia mabembe : "Nu nata lekua bieno biabi kuanda ye vava. Nu yambula kitula nzo ya s'ame nga vo zandu." ¹⁷Nlongoki miandi mia bambukila moyo mu masonukua ma longo vo : "Vema kua nzo aku u nzambi kuna ku mpondisa." ¹⁸Mu diodio mbuta za ba yudayo a mvutudila : "nkia nsisu lenda kutu songa kiokio kilenda nungusa momo ma vengi mu zoma antu mu kati kua kilongo e ? ¹⁹Yisu wa ba vutudila : "Nu tulula kinlongo kiaki ye mu lumbu yi tatu kaka momo si kiotungila." ²⁰v 20 Mbuta za ba yudayo a nkamba : "Kinlongo kiaki kiatu bakama ya ye sambanu ma mvu mu tungua, ye ngeye wuna yo tungidila mulumbu tatu ?" ²¹Muanki tu, yandi wa vovila kinlongo kia nitu andi, ²²Kunima mfulukulu andi mu bafua, nlongoki miandi a bambuka moyo vo yisu wa a vovila diambu diodio ye mu diodio yau akuikila mu masonukua ye mpova za yisu zika vova. ²³23 Ntangu yoyo yi akala ku yelusalemi mu kinzi wa pasika, mu ntangu ya nkinzi, antu ayingi akuikila mu nkumbu andi, vo amona bimangu bika sala. ²⁴Muanki tu, yisu kazola toma kukivana kua yau ko kadi wa toma ku azaya diodio dia kala mu kati kua yandi mosi.

3

¹Ku nima lumbu tatu, kua kala ye longo lu mosi ku kanana ku zunga kia ngalili ye ngudi ya yisu mpe wa kala kuna. ²Yisu mpe ye nlonguki miandi a bokuluanga mpe ku nkembo wowo wa longo. ³Ntangu malavu ma manisi, ngudi a yisu wa kamba kua yisu vo : "Antu ka ena diaka ye malvu ko." ⁴Yisu wa mvutukila vo : "Nkento, mambu momo ma malavu nkie ntuadi mena ye mono ? Mono ntangu ame ka ya fueni ko mu vanga yi mangu." Ngudi andi wa kamba kua yisadi vo : "Mamo ma seka kunu kamba, nu sadila mo." ⁵Vana vakala mvungu sambanu mia minene mia kala saduluanga mu tuala maza mu diambu dia mpedosolo ya bayudayo mu ntangu ya minkembo, mvungu miomio evo yi tatu ya maza. ⁶Yisu wa vova : "Nu zodisa mvungu miomio mu maza." wonso wowo yau azadisa mvungu miomio nate ye vana ntu. ⁷Dialanda yisu wa vova kua yisadi : "Nu bonga maza momo mena mu mvungu ye nata mo kua wowo ena ntu a nkembo wawu. "Ye yau mpe a vanga ma atumua." ⁸Ndioyo wa kala ntumu bisalu bia kubika nkembo wa bimba maza momo makitulua se vinia. Kansi ka visa ko kuena tuka (Muanki tu yisadi a anta mo azaya ku matuka) yi mbosi ka bokila toko dia ndambisa ye wankamba : "Muntu wa wonsono weti sadisa nkembo wuteka vananga ntete malavu mambote, yi mbosi kunima ka vaninanga malavu ma kuluka ntalu mu ntangu yoyo wana antu a meni koluanga. Kansi ngeye lundidi malavu mambote nate ye ntangu yayi." ⁹¹⁰¹¹Kuyituakani ko mu mama ngieti ku kamba : "Fiti wutuka ngutuka ya mona." Mpevolo yi vovilanga konso kuyi zolele vivila . Weti wa zu diandi. Kansi kuzeyi ku yitukidi ko, evo kuyeti kuenda mudiodio mpila yoyo mpe yena mu muntu wa wonsono wutukidi mu mpeve. ¹²¹³Nikodemi wa vutula : "wonso na we diodio difiti lenda vangamena ?" Yisu wa mvutudila : "Ngeye wena nlongi mu yisayeli ye kuzeyi mambu momo ko?" Kedika mu kedika, tu vovanga matuzeyi ye tu tanga kimbangi mu momo matua mona. Kansi, katu tambudilanga kimbangi kieto ko. ¹⁴¹⁵Vo ngi kembi mambu ma kintoto ye kueti kuikila ko, we lenda kuikila vo se ngi ku kembi mambu ma kizulu ? Ka kuena muntu wa tombuka ku zulu ko vo ka endu kaka wa sumuka tuka mu zulu, yi muana muntu. ¹⁶¹⁷¹⁸Vo ngi kembi mambu ma kintoto ye kueti kuikila ko, we lenda kuikila vo se ngi ku kembi mambu ma kizulu ? Ka kuena muntu wa tombuka ku zulu ko vo ka endu kaka wa sumuka tuka mu zulu, yi muana muntu. ¹⁹²⁰²¹Kadi wonso wawu nzambi wa zola nza wa vana muan'andi mosi kaka, mpasi vo wonso wuku nlekila minu kena vila ko kansi sika baka moyo wa mvu ya mvu. Nzambi kifila muan'andi mu nza mpasi ka fundisa yo ko, kansi mpasi vo nza ya vulusua mu yandi. Wonso endu wu kuikila mu yandi kena bedusua ko, kansi wonso endu lembolo ku nkuikila yandi wu kibedosolo, kadika kuikidi mu nkumbu ya muana wu mosi wa nzambi. ²²²³²⁴Ndungunu ya mfundusulu, I diambu dia vo kia kuayiza mu nza, kansi antu a zola tombe lutula kia kadi mavanga mau makala mambi. Kadi, wonso wu sadilanga masumu wu belanga kia ye katuka mpe mu kia ko wonga wa mavanga ka midi senzama. Muanki, wonso wu sadilanga kedika, yandi wa tuka mu kia, mpasi vo mavanga mandi ema ma lungusua mu nzambi mu toma monika. ²⁵²⁶Landila diodio, yisu ye nloguki miandi a yenda ku ntoto yude. Kuna ka viokisila ntangu ye ye alongoki andi abotika antu. Yowani mpe wakala botikanga ku Enoni lukufi ye salimi kadi kuna kua kala nlangu wa wingi mu botikila. Antu ayiza kua yandi mu kuizi botukua. Mu ntangu yoyo wana yowani katulueti mu boloko ko. ²⁷²⁸Landila diodio, yisu ye nloguki miandi a yenda ku ntoto yude. Kuna ka viokisila ntangu ye ye alongoki andi

abotika antu. Yowani mpe wakala botikanga ku Enoni lukufi ye salimi kadi kuna kua kala nlangu wa wingi mu botikila. Antu ayiza kua yandi mu kuizi botukua. Mu ntangu yoyo wana yowani katulueti mu boloko ko.²⁹³⁰ Yowani wa vutula : "Muntu kalendi tambula lekua ko vo ka veno kio ko mu mazulu. Lenda yeno dio tela kimbangi vo momo ngia kambi : "Vo mono kayi klisto ko"; "Kansi ena mono ngia kambi : mono ngia fidusua ku ntual'andi."³¹³²³³ Ndioyo vuidi ndumba yeti kuela yi toko dia nkuedi. Kansi nkundi wa toko dia nkuedi endu we telamanga vana ye ku mvingila, wubukanga kua kiese kia ngolo mu diambu dia wa kaka ndinga toko dia nkuedi. Mudiodio, kiese kilungane. Bika yandi ka tombuka ye momo mfiti kuluka.³⁴³⁵³⁶ Endu tukidi ku zulu wena va ntandu a ya yo. Endu tukidi va ntoto yandi wena wa ki ntoto ye wu vovanga kaka mambu maki ntoto. Endu tukidi ku zulu wena va ntandu a ya yo. Yandi tanga kimbangi ya makamona ye wa; ye ka muntu ko wa kuikila kimbangi kiandi. Endu wa tambudila kimbangi kiandi wa sikidisa vo nzambi yi kedika.

4

¹Ntangu yisu kazaya dio vo a Falisi a wulu wovo yandi weti botikanga minlandi lutila yowani, ²(Mpeleko vo yisu yandi mosi kakala botikanga ko, kansi yi minlongoki miandi miakala botikanga). ³Yandi wa katuka ku yuda ye wavutuka ku Ngalili. ⁴Muanki wa bindama kaka mu viokila ku Samalia. ⁵Mbosi wa luaka ku mbanza yi mosi ya samalia, yi bokuduluanga Sikayi, lukufi ye ntoto wavana Yakobi kua muan'andi Yosefi. ⁶Yi kuna mpe kua kala nto ya nlangu ya tima Yakobi, Yisu wakala wanoka nitu, landila nzietolo andi yika sala ye wa vuanda vana lueka lua nto. Kia kala ku ndambu za lokula sambanu. ⁷Nkento mosi muisi Samalia wa yiza mu teka nlangu ye yisu wankamba : "Wumpana nlangu ngia nua." ⁸Kadi mu ntangu yoyo nlongoki miandi mia kiyendila ku mbanza mu sumba biandia. ⁹Kansi nkento wa Samalia wa nkamba : "Bila nki ngeye wena nyudayo, fiti ku ndombila, mono wu ngiena nkento wa muisi Samalia, nlangu wa ndua ? kadi a yudayo ka awisananga ko ye isi samalia." ¹⁰Yisu wa mvutudila : "Volenda zaya nkayilu wa nzambi ye nani ndioyo weti ku kamba : <> nga ngeye nkutu lombele, ye nga mono mfiti ku vana nlangu wa moyo." ¹¹Nkento wa nkamba : "Nlongi, kuna ye kima kifiti tekila maza ko, ye wulu diadi dia nda. Nga kue nkutu bakila nlangu wowo wa moyo. ?" ¹²Nga geye lutidi mu zangama ye se dieto Yakobi wa tusisila nto yayi ye yika nuina yandi kibeni, ana andi ye bulu yandi ?" ¹³Yisu wa muntudila vo : "Muntu wa wonsono wu nua nlangu wowo sika mona diaka mpuina. ¹⁴Kansi wonso wonso nuini nlangu wu ngi mveni, kalendi diaka mona mpuinia ko. Nkutu, nlangu wuna silumuka na te ye mu moyo wa mvu ya mvu. ¹⁵Nkento wa nkamba : "Nlongi, wumpana nlangu wowo mpasi vo kina sala monanga diaka mpuila ko, kidi ngia lembua kuizi tekanga diaka nlangu." ¹⁶Yisu wa vova : "Ngeye wenda wa bokila toko diaku ye wiza vutuki vava." ¹⁷Nkento wa mvutudila ye wa vova : "Mono kiena ye toko ko" Yisu wa mvutula : "Ngeye tomene vova, kuna ye toko ko," ¹⁸Kadi ngeye kezi ye matoko tanu ye diodio diena yaku wawu mpe ka diaku ko. Ngeye tomene vova kedika. ¹⁹Nkento wa mvutula : "Nlongi, mbueni vo ngeye wu mbikudi." ²⁰Nkaka zeto akala sambidilanga va zulu a mongo wawu, kansi ngeye vo yelusalemi yi vuma kifiti sambuduluanga. ²¹Yisu wa vova kua yandi, "Wu nkuikila nkento, vo ntangu yi finamene yi nuna lembua sambidila nzambi ka va zulu a mongo wawu ko, ye ka ku yelusalemi ko. ²²Yeno, nu sambidilanga yi nu lembolo zaya. Yeto tusambilanga yi tuzeyi, kadi mpulusu yi tukanga kua ayudayo. ²³Kansi tu, ntangu yilueki, ye yena atoma vova, nsambidi mia kedika mina sambidila se mu mpeve ye mu kedika, kadi se wutombanga antu ampila yoyo mu kala nsambidi miandi. ²⁴Nzambi yi mpeve, antu a fiti ku nsambila a fiti ku nsambila mu mpeve ye mu kedika. ²⁵Nkento wa nkamba : "Mono nzeyi vo Messia kafiti kuiza (ndioyo wu bokuduluanga Klisto). Vo kena kuiza, yandi wuna kutu bangudila mambu mamu." ²⁶Yisu wa nkamba : "Ngiena wo, mono ngieti vova yaku." ²⁷Mu ntangu yoyo nlongoki miandi mia yiza. Yau awonsono ayitukua vo yiza ku mbuana vo weti mokina ye muana nkento, kansi ka wumosi ko wa vova : "Nki zolele ?" evo "nki weti vovila ye yandi ?" ²⁸Yibosi nkento wasala sisa panu kiandi kia nlangu wa vutuka ku mbanza ye wa vova kua antu : ²⁹"Nuiza mua tala muntu wu nkembi mamu mampengi, nga kalendi kala ko vo nanga yi yandi klisto, nanga yandi e ?" ³⁰Antu anangumuka tuka mu mbanza ye ayenda kua yandi. ³¹Mu ntangu yoyo, alongoki a nsidisila, vova vo : "N'longi, dia." ³²Kansi wa akamba vo : "Mono ngiena ye dia kuame ku mfiti dia kunu lembolo zaya zeno." ³³Kansi alongoki a vovasana yau ye yau : "Mbe ku muntu wu natini diaka wa kue ?" ³⁴Yisu wa avovisa : "Dia kuama yi mu vanga luzolo lua wa mfidisa ye lungisa mavanga mand. ³⁵Kanu kambanga ko; "Ngonda ya zisidi mu luaka mu ngionzokolo?" "Mono ngieti dio kunu kamba : Nu vumbula meso ye mu tala ma yinza, kadi meka ma fuana mu yonzukua !" ³⁶Ndioyo wayonzikanga wutambulanga mfutu ye wu yonzikanga mimbutu mu diambu dia zingu kiandi kia mvu ya mvu, mpasi vo endu wu kunanga ye wu yonzikanga a lenda baka mimbutu mu moyo au wa mvu ya mvu, mpasi vo ye wu kunanga ye wu yonzikanga a lenda yangalala va kimosi. ³⁷Kadi wonso wena ngana : "Wankaka kuna ye wankaka yonzika." ³⁸Mono ngieti kunu fila mu yonzika yoyo yi nua lembua ankaka asala ye yeno nueti kota mu lusalu luau. ³⁹Antu ayingi mu samalia akuikila a kuikila mu diambu dia kimbangi kia ta nkento vo : "Yandi wu nkembi mamu ma ngia sedi." ⁴⁰Mudiodio, isi samalia ki ayiza kua yandi, yau anlomba mbasi ka sikila yau ye yandi wa vuanda lumbu yole diaka ye yau. ⁴¹Ye ayingi mpe akuikila mu diambu dia mpova zandi. ⁴²Yau avova kua nkento : "Yeto ka tueti kuikila kaka ko mu diambu dia malua vovele, kadi yeto kibeni tua wilu, ye tuzeyi vo ndiau yi nkatikua mvuluzi wa nza." ⁴³Kunima lumbu yole, wa katuka kuna mu kuenda ku ngalile. ⁴⁴Kadi yisu yani kibeni wa vova dio vo mbikudi kena nzitusu mu yandi mbanza ko. ⁴⁵Vo kaluaka ku ngalili, isi ngalilia a tambula. Yau a mona mambu mamu maka vanga ku yelusalemi mu ntangu ya nkembo, kadi yau mpe akala ku nkembo wuna. ⁴⁶Yandi wa yiza diaka ku kana mu zunga kia ngalili, kuna ku ka kitudila nlangu se vinia. Kapenwumi, kua kala ndigizi dia masoda makengila ntinu wa kala ye nuana wa toko wakala yela. ⁴⁷Vo kawa vo yisu wa yenda ku yuda mu kuenda ku ngalili, tandi wa yenda kua yisu ye wambombidila mu kuenda sadisa ye niakisa muana andi wakala kimbevo lukufi ye fua. ⁴⁸Mbosi yisu wa vova : "Vo yeno ke nua mueni yimangu ye mambu mangituku ko,

kanuna kuikila ko." ⁴⁹Dingizi dia ma soda wa nkamba : "Nlongi, wiza dodokolo tekila muana ame kaki fuididi ko." ⁵⁰Yisu wa nkamba : "Wenda, muan'aku wena moyo." Dingizi dia kuikila mpova za yisu zi ka vova ye yandi wa yenda. ⁵¹Yandi vo kala kuendanga mu vutuka, yi sadi yandi ayiza ku mbuabuana mu nzila ye ankamba vo muana wena moyo. ⁵²I mbosi ka ayuvula vo tuka mu nkie ntangu ka tona mona mbote. Yau amvutula : "Zono mu ola wa nsambodia, yalama dia nsisidi." ⁵³Ye vana se diayiza bakusa vo i mu ntangu yina Yisu kankamba vo : muan'aku wena moyo. Yani mosi ye nzo ani yayonsono akuikila. ⁵⁴Kiokio i mangu kianzole Yisu kavanga va kayenda tuka mu mbanza a Yuda nate ye ku mbanza Ngalili.

5

¹Landila momo, kua kala nkembo wa ba yudayo ye yisu wa tombuka ku yelusalemi. ²Ku yelusalemi kuena, lukufi ye kielo kia ma meme, zinga kibokuduluanga muki ebelewo betesayida ye kiau kia kala nsampa mitanu. ³Ndonga ya ayingi zi mpofo atembilanga ye a tontua mu malu ye zi nitu zau a kala lambalalanga kungsi a minsampa ye akala vingidilanga maza manikuka. ⁴Kadi, mbasi a mfumu ya akala kulumuka ntangu mosi yi nikunanga maza. Wonso kulumukini wa ntete mu zinga vo maza manikukini, yandi wuniakanga, mu konso konso kimbevo kiwanukini yandi mu nitu. ⁵Kuna kua kala muntu wa kala kimbevo kia nitu yayo ya tontua tezo kia mvu maku matatu ye nana tuka ka buila mu kimbevo kiokio. ⁶Yisu vo ka mona wulambalala wayenda va kakala mu zola zaya bika ka ki kenina vana ntangu ya nda, yandi wa yuvula : "Nga zolele niaka e ?" ⁷Muntu wakala ye kimbevo wa nkamba : "Nlongi, kiena ye muntu ko lenda kundunguna mu zinga vo maza manikunu ye vonzolele tonta, muntu wankaka wukidibukidi tekila mono." ⁸Yisu wa nkamba : "Telema kuaku, bonga luandu, ye diata." ⁹Kiama kilu muntu wa niaka, yandi wa bonga luandu luandi ye wa yenda. Lumbu kiokio kia kala lumbeu kia saba isa vo lumbeu kia kala lembua saluanga kua ayuda wonso lumbeu kia lumingu mu ntangu yayi. ¹⁰Ayudayo a vova kua muntu ndioyo wa niakusua : "Lumbu kiaki yi lumbeu kilembua saluanga evo nata lekua nga wuna luve mu nata luandu luaku." ¹¹Yandi wa avutula : "Ndioyo wundiakisi ka nkembi, baka luandu luaku ye diata." ¹²Yau anyuvula : "Nani ndioyo muntu wu kunkembi vo baka luandu luaku ye diata ?" ¹³Kansi ndioyo wa niakusua kazaya muntu wowo ko kadi yisu mu diambu dia ndonga ya saka vana wa yelumaka mu kinsueki. ¹⁴Landila momo, yisu wayenda ku mona muna kinlango ye wa nkamba : "Tala, ngeye niakusu ! Kuvutuki sadila dia masumu ko, mbasi kubu diludi mu nsisi ye diodio kadi kubuila." ¹⁵Muntu ndioyo wayenda kamba kua ayudayo vo i yisu kuandi ndioyo wa niakisi. ¹⁶Mu diambu diodio, a yudayo a tna zoma yisu kadi yandi niakisi muntu mu saba lumbeu kilembua saluanga. ¹⁷Yisu wa akamba : "Se diame wusalanga nate ye wawu ye mono mpe mfiti sala." ¹⁸Ayudayo a tomba nzila mu ku mvonda kadi, ka diambu dia ka umuna lumbeu kia saba kok, kansi diambu dia yandi wakala bokidilanga nzambi se diandi kibeni, ye yandi wa kifuanikisanga nga nzambi. ¹⁹Yisu wa avutula : "Kedika mu kedika, muana kalendi vanga diambu mu yandi kibeni ko katula kaka diodio keti mona divengi se; Muanki dionso dieti vanga se, muana mpe wu salanga dio. ²⁰Se dizolanga muana ye yandi wuku nsonga mambo makavanganga, ye wuna ku nsonga malutidi mu ye mama mpasi mua yitukua. ²¹Kadi, wonso se ya kafulukisanga a fua ye ku avana moyo mu yandi kibeni, iwowo, muana wu vananga moyo kua wonso uka zolele. ²²Kadi se kamfundisanga muntu ko, kansi wava mfundulu kua muana. ²³Mpasi vo, awonso a zitisa muana wonso wu azitisilanga se. Endu wulembua zitissanga muana ka zitisanga mpe se ko dia mfila. ²⁴Kedika mu kedika, wonso wonso wu wanga mambu mama ye wu kuikilanga kua wa mfidisa, yandi wena ye moyo wa mvu ya mvuye kena bedusua ko, muansi yandi wuna vioka kulufua ye kuenda ku moyo wa mvu ya mvu. ²⁵Kedika mu kedika, mono ngieti dio kulu kamba, ntangu yizidi, ye yena wawu, a fua ena wa ndinga ya muana wu nzambi ye wowo ena yo wa ena zinga. ²⁶Wonso se wena ye moyo mu yandi kibeni, yi wowo, yandi wa wa kua muana moyo mu yandi kibeni. ²⁷Ye se wa vana kimfumu kiandi kua muana mu fundisa kadi yandi wena muana muntu. ²⁸Kanu yitukuani mu diodio ko kadi ntangu yi lueki kua awonso ena mu zi ndiamu ena wa nding'ani ena vaika, ²⁹Wowo avanga mambote ku mfulukulu a moyo, kansi wowo avanga mambi ku mfulukulu ya mfundusu. ³⁰Kilendi lenda sala diambu mono mosi ko. Kansi wonso wu ngiei wila, mono ngi fundisanga ye mfundusulu ami yena ya sungama, kadi kitombanga luzolo luame ko, kansi luzolo lua yandi wa mfidisa. ³¹Vo mono ngina ta kaka kimbangi mu mono mosi, kimbangi kiame ka kina kala kia kedika ko. ³²Vana ye wankaka wu kuntelanga kimbangi ye kimbangi ki ka ku ntelanga kiea kia kedika. ³³Yeno nua fila kua yowani antu, ye yandi wa ta kimbangi kia kedika. ³⁴Muanki kimbangi kingi tambulanga ka kia antu ko. Mono ngieti vova mama, mpasi yeno nua vulusua. ³⁵Yowani yandi wakala muinda. ³⁶Kansi kimbangi kingi tanga kiluti munene ye ka yowani, kadi mavanga se ka mpana mu lungisa, mavanga ma yi lungisanga, ma ta kimbangi kiame vo se wa mfidisa. ³⁷Se diodio dia mfila yandi kibeni wa ntela kimbangi. Yeno kanua wa nding'andi ko evo mona wu kenina widi ntangu mosi ko. ³⁸Mambu mandi kama sikilanga mu yeno ko diambu dia ka nu kuikilanga kua wa mfidisa ko. ³⁹Yeno mu fionguninanga masonukua diambu dia mubanzanga vo mu mau nuna bakila moyo wa mvu ya mvu, masonukua momo kaka maku ntelanga kimbangi. ⁴⁰Ye kanu zolele kuiza kua mono ko mpasi vo lua lenda baka moyo. ⁴¹⁴²Yeno mu fionguninanga masonukua diambu dia mubanzanga vo mu mau nuna bakila moyo wa mvu ya mvu, masonukua momo kaka maku ntelanga kimbangi. Ye kanu zolele kuiza kua mono ko mpasi vo lua lenda baka moyo. ⁴³Mono ngia yizidi mu nkumbu a se diame, ye kanu zolele ku ntambulla ko. ⁴⁴We nulenda kuikila, yeno nu tambudilanga nkembo wa antu ankaka nga vo weno. Kansi yeno ka nu tombanga nkembo wu tukanga kua nzambi yandi mosi ko ? ⁴⁵Ka banzi ko vo mono, ngina kunu funda va ntadisi a tata. Vena ye muntu wankaka wu kunu fundanga, yi Mose endu nua tudila vuvu. ⁴⁶Vo yeno nu kuikilanga Mose, nga nu fiti mpe ku nkuikila kadi yandi wa sonika mu diambu diame. ⁴⁷Vo kanu kuikilanga maka sona ko, we yeno mu lenda kuikila ma mambu mame ?

¹Kunima mambu momo, yisu wa yenda ku lueka lua nkaka lua mbu wa ngalili ewu wubokudua mpe Tibelia. ²Ndonga yayingi ya kala kunlandanga kadi antu a mona yi sinsu yika kala vanganga mu niakisa kimbevo. ³Yisu wayenda vuandila kuna ndambu ya mongo ye minlongoki miandi. ⁴⁵⁶Kunima mambu momo, yisu wa yenda ku lueka lua nkaka lua mbu wa ngalili ewu wubokudua mpe Tibelia. Ndonga yayingi ya kala kunlandanga kadi antu a mona yi sinsu yika kala vanganga mu niakisa kimbevo. Yisu wayenda vuandila kuna ndambu ya mongo ye minlongoki miandi. ⁷Filipo wa mvutudila : "vo tuna sumba mampa yevo ma nkama zole ka menani lungila awonsonono ko yevo abakidi buku buku." ⁸Wu mosi mu alonguki, Andele, mpangi a simoni petelo, wa kamba vo : ⁹"Vena ye toto vava diena ye mampa ma tanu ye mbizi zole za nlangu, kansi nki bilenda vanga mu dikila nkangu wa mpila yayi ?" ¹⁰Yisu wa vova : "Yeno nu vuandisa nkangu" (Kua kua kala titi ya yingi vana kina kala) ye antu avuanda ye yau akala tezo kia mafunda ma tanu. ¹¹Yi bosi yisu wabaka mampa, ye vo kamana tonda nzambi mu vutula matondo, yandi wa kayisa mo kua antu akala a vuanda. Yandi wakayisa mpe mbizi za nlangu wonso ka kayisila mampa ye antu a dia muntu muntu wonso wuka zodila. ¹²Ntangu a mana dia ye yukuta, yandi wakamba kua alongo ki andi : "Nu yonzika buku bia mampa biabio bisidi mpasi vo ka kima kina zimbala ko." ¹³Vo amana bio yonziki ka yau ayonzika mpidi kumi ye zole za nsadidila ya buku ya mampa ya sala mu mampa ma tanu, vo amana dia. ¹⁴Mbosi nkangu vo amona sinsu kiokio kika sala, yau avova : "ndiyu yu inkatikua ngunza yi fiti kuiza mu nza." ¹⁵Ntangu yisu ka visa vo azolele kuizi kumbaka mu kingolo mpasi ankitula ntinu au, yandi wa vilangana diaka, ye wenda vuanda, va fulu kia yandi mosi, vana mongo. ¹⁶Nkokila vo ya bua, alongoki wakutuluma kua simu dia diambu. ¹⁷Yau amaka mu nlungu ye asawuka mbu mu kuenda ku kapenawuni. (Kua kala tombe mu ntangu yina ye yisu kakala yau ko). ¹⁸Tembo kia ngolo kia bua, ye mbu wa kituka. ¹⁹Ye nlongoki vo amana tatuka tezo kia kilometa yi tanu evo sambanu, amona yisu weti diata va zulu a mbu ye weti kuiza ku akala munlungu, ye yau azala kua wonga. ²⁰Kansi tu, yandi wa akamba vo : "yi mono kuandi kanu moni wonga ko." ²¹Yau azola ku nkotisa mu nlungu, ye nlungu wa kiluakila ku simu. ²²³Ye nlongoki vo amana tatuka tezo kia kilometa yi tanu evo sambanu, amona yisu weti diata va zulu a mbu ye weti kuiza ku akala munlungu, ye yau azala kua wonga. Kansi tu, yandi wa akamba vo : "yi mono kuandi kanu moni wonga ko." Yau azola ku nkotisa mu nlungu, ye nlungu wa kiluakila ku simu. ²⁴Ntangu nkangu wa visa vo yisu ye nlogoki miandi ka akala diaka vana ko, a maka mu minlungu ye ayenda ku kapenawuni mu kuele tombi yisu. ²⁵Vo amana ku nsolula kuna simu dia mbu, yau anzayisa : "Nlongi, nkie ntangu lueki vava ?" ²⁶Yisu wa vutula kua yau vo : "Kedika mu kedika, yeno nu ku ntombanga, ka sa ko vo diambu dia yi mangu yi nua mueni kansi nu ku ntombanga kadi nuzeyi vo nua dia mampa ye nua toma yukuta. ²⁷Nu yambula koma tomba dia ku fukilanga, kansi mu sala mu dia ku sikilanga mu moyo wa mvu ya mvu wowo wu kunu vananga muana muntu; kadi nzambi wa se wa tula dimbu kua yandi." ²⁸Ye mudiodio anzayisa : "Nki tu fiti vanga mpasi tua vanga mavanga ma nzambi ?" ²⁹Yisu wa avutula : "Nu tala mavanga ma nzambi. Yi mu kuikila kua ndioyo wuka fila." ³⁰Mbosi a nkamba : "Nkie mangu mpe lenda vanga wawu mpasi tua ku kuikila ? Nki wuna vanga ?" ³¹Ma se meto a dia mana mu nsi ya nkatu mampa momo ma kala sotuka tuka mu zulu, wonso wa sonama : "Yandi wa avana mampama dizulu mu dia." ³²Mbosi yisu wa avutula : "Kedika mu kedika, ka Mose ko wanu vana mampa mu zulu, wonso wa sonama : "Yandi wa avana mampa ma dizulu mu dia." ³³Kadi mampa ma nzambi yi momo ma kulumuka mu zulu ye ma nata moyo mu nza." ³⁴Yau a nkamba : "Mfumu, wutu vananga lumbu ka lumbu mampa momo." ³⁵Yisu wa avutula : "Mono yi mampa ma moyo, konso wuna kuiza kua mono kena mona nsatu ko, ye wonso wuna kuikila ku mono kena mona mpuila ko. ³⁶Kansi tu, ngieti dio kunu kamba : "Nua mbueni kansi ka nua nkukidi ko." ³⁷Ya yonsono se ka mpana yina kuiza kua mono ye kiena veta widi muntu ko, ndioyo wuna kuiza kua mono. ³⁸Kadi mono ngia kulumuka tuka mu zulu, kayi mu vanga luame luzolo ko, kansi yi mu vanga luzolo lua wamfidisa. ³⁹Ye tala luzolo lua wamfidisa, vo kividisi widi muntu mosi ko mu wowo a kampana, kansi ngia a fulukisa mu lumbu kia nsuka. ⁴⁰Kadi wonso wowo wena luzolo lua se vo wonso mueni muana ye kuikila mu yandi wena baka moyo wa mvu ya mvu ye mono ngina ku mfulukisa mu lumbu kia nsuka. ⁴¹Ntuadisi mia ayudayo mia vunguta mu diambu dia vovila kaka vo : "Mono yi dimpa dia kulumuka tuka mu zulu." yau a vova : ⁴²"Yandi kayi yisu muana Yosefi, ndioyo ndu tu tomene zayila se ye ngudi kue? we kafiti vovila vo : "Mono ngia kulumuka tuka kizulu?" ⁴³Yisu wa avutudila vo : "Nu yambula vunguta yeno ye yeno." ⁴⁴Kavena muntu lenda kuiza kua mono ko vo se diodio diamfila ka ntuntidi ko kua mono ye mono ngina kumfulukisa mulumbu kiansuka. ⁴⁵Diasonama mu mimbikudi : "Yau ena kua nzambi." Muntu wa wonso wa wa ye wa longua kua tata kiza kua mono. ⁴⁶Kavena muntu ko wa mona se, katula kaka endu wa tuka kua nzambi, yandi ndioyo wa mona se. ⁴⁷Kedika mu kedika, kua ndioyo wu kuikilanga mu moyo wa mvu wa mvu. ⁴⁸Mono yi mampa ma moyo. ⁴⁹Ma se meno ma dia mampa ma kala sotukanga tuka mu zulu makala bokuduluanga mana mu nsi ya nkatu ye amana fua awonsono. ⁵⁰Mono yi mampa ma kulumuka tuka mu zulu, mpasi vo muntu didi mo kena fua ko. ⁵¹Mono yi mampa ma moyo ngia kulumuka tuka mu zulu. Vo muntu didi dimpa diodio, yandi wuna sikila lumbu yayo. Dimpa di ngina vana yi muntu ami mu moyo wa nza. ⁵²Ayudayo a bakana yau ye yau ye atoma bindana mpaka ye vova "we muntu nduayu kazolele kutu vanina nsuni andi mu dia ?" ⁵³Yesu wa akamba : "Kedika mu kedika, wana vo kanu didi nsuni wa muana muntu ko ye vo kanu nuini menga mandi ko, kanuna moyo mu beno kibeni ko. ⁵⁴Wonso wonso didi nsuni nsuni ye nuini menga mame yandi wena ye moyo wa mvu ya mvu, ye mono ngina ku mfulukisa mu lumbu kiazimunina. ⁵⁵Kadi nsuni ami ye dia kua kedika ye manga mami yi malavu ma kedika. ⁵⁶Wonso wu dianga nsuni ame ye nuanga menga mami, yandi wu sikilanga mu mono ye mono mu yandi. ⁵⁷Wonso se dia moyo ka mfidisa, ye wonso mono ngizi nganga mu diambu dia se, wonso wowo ndioyo ukundianga, yandi sika zinga lumbu yayo. ⁵⁸Yi diadi dimpa dia kulumuka tuka

muzulu, ka wonso diodio dia dia ma se meno ye fua ko. Konso ndioyo wuna dia dimpa diadi sika zinga lumbu ya yo.

⁵⁹Yisu wa vova mambu mama muna nzo ya nzambi, mu ntangu kakala longanga kuna kapenawumi. ⁶⁰Ayingi mu alongoki andi, vo awa mo, a vova : "malongi mama ma mpimpita, nani lenda motambudila, ⁶¹Vo ka visa dio vo nlongoki miandi mia vunguta mu momo, wa akamba : "Nga momo meti kunu nuani se ?" ⁶²Wawu vo se nu mueni muana muntu tombokele ku ka teka kala ? ⁶³Yi mpeve yi vananga moyo. Nsuni kawukabakanga lekua ko. Mambu mama ma ngieti kunu kamba mau mena ma kimpeve ye ma moyo. ⁶⁴Muanki vena va kati kueno ankaka ka eti kuikila ko. Kadi yisu wa zaya tuka mu ntonono wowo a fiti kuikila ye wowo ena kunyekula. ⁶⁵Wa vova : "Yi mudiodio ngianu kambila vo ka mosi ko fiti lenda kuiza kua mono vo diodio ka veno dio kua se ko." ⁶⁶Kunima diodio ayingi mu minlongoki miandi ansisa ye ka a diata diaka ye yandi nzila mosi ko. ⁶⁷Yisu wa kamba kua kumi ye zole : "Nga yeno mpe nu zolele ku nsisa e ?" ⁶⁸Simoni Petelo wa vutula : "Mfumu, kua nani tuna kuenda ? Ngeye wena ye mambu ma moyo. ⁶⁹Yeto tua kuikila ye tuzeyi vo ngeye wena wa nlongo wa nzambi. ⁷⁰Yisu wa akamba : "Nga ka monoko ngia mu sola, yena kumi ye zole, ye wu mosi mu yeno yi nkadia mpemba ?" ⁷¹Yandi wa vovila mu yuda isikalioti, kadi i yandi, mu kumi ye zole, wena yekula.

7

¹Kunima mambu momo, yisu wa nzietila mu zunga kia Ngalili, kadi ka kala zolanga kuenda mu zunga kia yuda ko kadi ayudayo atombanga kumvonda. ²Wawu nkembo wa bayudayo yewa mvuandulu a bifu biau wakala wa finama. ³Mudiodio mpangi zandi a nkamba : "Katuka vava ye wenda mu yuoki, mpasi vo alongoki aku alenda mona mavanga mawu vanganga. ⁴Kavena muntu wu vanganga mavangu mu kinsueki ko vo zolele kukizayisa. Vo wu vanganga momo uki songa mu nza. ⁵Kadi mpangi zandi kibeni ka ankuikila ko. ⁶Yisu wa ankamba : "Ntangu ame kaya fuenieti ko, kansi yeno yena ntama ya fuana." ⁷Nzaka yilendi kunu bela ko, kansi mono yi fiti bela kadi mono yi tanga kimbangi kua ndioyo wena ye mavanga mambi. ⁸Yeno, mu tombuka ku nkembo; mono kina kuiza ku nkembo wowo ntangu ame kaya lungidi ko. ⁹Vo ka mana ku akamba momo wa sala ku ngalili. ¹⁰Kansi kunima mpangi zandi ki ayenda ku nkembo, yi mbosi yandi mosi mpe ka tombuka ku nkembo, kamu monika ko kansi mu kinsueki. ¹¹A yudayo antomba kuna nkembo ye a vova : "Kue kene ?" ¹²Mbaka zayingi za kala mu kuma kiandi ka kiti kua antu. Ankaka a vova : "Yandi yi muntu wa mbote." Ankaka akamba : "Nkatu, yandi wu vengikanga nkangu." ¹³Kansi ka muntu ko wakala wazibuka mu yandi mu diambu dia wonga wa ayudayo. ¹⁴¹⁵¹⁶Mbaka zayingi za kala mu kuma kiandi ka kiti kua antu. Ankaka a vova : "Yandi yi muntu wa mbote." Ankaka akamba : "Nkatu, yandi wu vengikanga nkangu." Kansi ka muntu ko wakala wazibuka mu yandi mu diambu dia wonga wa ayudayo. ¹⁷Vo muntu zolele vanga luzolo luandi, yandi sika zaya malongi mama, vo ma tuka kua nzambi, evo mono yi vovila mu mono mosi. ¹⁸Ndioyo wu vovilanga mu yandi kibeni wu tombanga nkembo su wa yandi kibeni, kansi ndioyo wu tombanga nkembo kena nkutu ye ntalua zizi ko. ¹⁹Mose nga nu vana nsiku ku e ? Kansi ka wu mosi mu yeno ko wutalanga nsiku. Bila nki nu ntombilanga mu ku mponde? ²⁰Nkangu wa mvutudila : "Ngeye wena ye mpeve ya satana yi tombanga mu ku vonde?" ²¹Yisu wa a vutudila ye wa vova : "Mono ngi salanga mavanga ye yeno nu yitu kuanga mu diambu dia mau. ²²Mose wa nu vana nzengolo a nitu za kiyakala (Ka makala ma Mose ko, kansi ma yinkaka) ye lumbu kia mulundulu saba, yeno nu zenganga ana a yakala. ²³Vo muntu zengolo lumbu kia saba kilembua saluanga mpasi nsiku mia Mose mia lembua kululua, se diambu dia nki nu fiti kadila nganzi kua mono kadi ndiakisi muntu lumbu kilembua saluange ? ²⁴Ka nu fundisa wonso dienina dia sungama. ²⁵Antu ankaka a kisi Yelusalemi a vova : "Nga yandi kue antombanga mu vonde ?" ²⁶Taleno, weti vova mu kimpuanza, ye ka eti ku nkamba lekua ko. Nga dilendakana vo minyadi a visa vo i yandi wena klisto e ? ²⁷Kansi tuzeyi kuka tukidi ndiyu. Kansi Klisto vo kena kuiza, ka muntu ko wuna zaya kuka tukidi. ²⁸Mudiodio yisu wa zangula ndinga muna kinlongo, mulonga ye vova : "Nu zeyi yeno awo ye nu zeyi ku nu ntukidi. Mono kia yizidi mu mu mono kibeni ko, kansi wa mila wena kedika, ye ka nu zeyi ko. ²⁹Mono ngi zeyi kadi ngia tuka kua yandi ye yandi wa mfidisa. ³⁰Yau atonta mu ku mbuila mpasi ankanga, kansi ka muntu wa lenda kuntula moko ko kadi ntangu andi kaya kala ya fuana ko mu ku mvangila diodio. ³¹Kansi ayingi mu ndonga yoyo ya kala vana a nkuikila ye yau a vova : "Vo kina kuiza klisto, wuna vanga kuaku yi dimbu ya yi nene wonso ya ye ?" ³²A falisi a wa mfundu mia ndonga mu mambu matedi yisu, ye madingizi ye zinganga za nzambi ye afalisi a tuma mu dingizi ma binuani a nlonga. ³³Yisu wa vova : "Mono ngia kidi ntete yeno mu fintangu ntangu, ye yimbosi ngina kuenda vutuki kua wamfila. ³⁴Yeno nuna kuntomba ye ka nuna ku mbona ko; kuna ku ngina kala kanuna kala ye kibakala mu koluaka ko. ³⁵Ayudayo a vovasana yau ye yau : "Kue kana kuenda muntu wawu, ku tuna lembua kadila kibakala muku mona e ?" ³⁶Nki ka zolele vova mu diambu diodio : "Nuna ku ntomba kansi ka nuna ku mbona ko; Kuna ku ngina kala kanuna kala ye kibakala mu koluaka ko." ³⁷Mbosi, kuna nsuka, lumbu kia kinene kia nkembo, yisu wa telema ye boka, wa vova : "Vo muntu wena mpuila, kiza kua mono ye yandi wuna nua." ³⁸Wonso wu kuikilanga mu mono, wonso masonukua meti mo kambila, muyandi muena silumuka nzadi ya nlangu wa moyo. ³⁹Mbosi, kuna nsuka, lumbu kia kinene kia nkembo, yisu wa telema ye boka, wa vova : "Vo muntu wena mpuila, kiza kua mono ye yandi wuna nua." Wonso wu kuikilanga mu mono, wonso masonukua meti mo kambila, muyandi muena silumuka nzadi ya nlangu wa moyo. ⁴⁰A nkaka mu ndonga, vo awa mambu momo, a vova : "Ndiau vo kedika i klisto." ⁴¹Kansi ankaka a vova : "Wana yi ku ngalili klisto ka fiti tuke ?" ⁴²Masonukua ka neti kamba ko vo klisto wuna tuka mu longa wa Davidi, ku Betelemi vata dia kala davidi e ? ⁴³Yi mbosi mu nkangu mua bua mpila mpambani mu diambu diandi. ⁴⁴A nkaka mu yau a zola ku nkanga, kansi ka muntu ko wa lenda ku ntula moko mu ku mbaka. ⁴⁵Mudiodio, ma dingizi ma ayinuani ma vutuka diaka kua ngudi za nganga ye afalisi a akamba : "Diambu dia nki lulembolo ku natina e ?" ⁴⁶Madingizi ma vutula : "Kavena muntu ko walenda vovila wonso yandi tuka ntama." ⁴⁷A falisi a avutula : "Yeno mpe nga nu vunukini kueno ?" ⁴⁸Nga vena nyadi evo a falisi wa kuikidi mu yandi e ? ⁴⁹Kansi ndonga yoyo

yilembolo zaya nsiku yi ndonga ya ningua.⁵⁰Nikodemo (Wu mosi mu afalisi wa yenda kua yandi mu ku mona : wa vova :
⁵¹"Nga siku eto wu fundisanga muntu mu lembua teka ku wa mu visa vo nkie diambu kavengi ⁵²?"Amvutudila ye
ankamba: ngeye mpe wu muisi ngalili e ? Tomba keti vo si wamona kakuna kani mbikudi wumosi ko wutukidi mu
mbanza ngalili.⁵³Wonso wowo avutukila muntu ku yandi nzo.

8

¹Yisu wa yenda ku mongo wa olive. ²Nsuka na bu, yandi wa yenda diaka ku kinlongo, ye nkangu wawo wa yenda kua yandi. Wa vuanda ye watona ku alongila, ³Minsoniki ye a falisi anata kua yandi nkento mosi wu abaka wakala tanga kinsuza. Antula va kati kua nkangu. ⁴⁵⁶Yisu wa yenda ku mongo wa olive. Nsuka na bu, yandi wa yenda diaka ku kinlongo, ye nkangu wawo wa yenda kua yandi. Wa vuanda ye watona ku alongila, Minsoniki ye a falisi anata kua yandi nkento mosi wu abaka wakala tanga kinsuza. Antula va kati kua nkangu. ⁷Vo ka kala tatamana mu sonika yau mpe atatanana kaka nuku nyuvula, yisu wa vumbuka ye wa akamba : "Wonso ndioyo mu yeno kondolo disumu bika kanzuba wa ntete matadi." ⁸Wa vutuka yinama diaka ye tona sonika va ntoto mu nlembo andi. ⁹Vo amana wa momo, yau atona kuenda mosi mosi, mu tonina endu wa luta kimbuta evo mi mvu mingi. Kua zimunina yisu wasala yau ole kaka ye nkento wowo wa baka mu kinsuza. ¹⁰Yandi wa vumbuka ye wa vova : "Nkento, mfundi miaku kue miena ? ka muntu ko ukutumbidi e ?"
¹¹Yandi wa vova : "Ka muntu ko, mfumu" Yisu wankamba : "Mono mpe kiku tumbidi ko. Wenda kuaku; ye ku vodi diaka masumu ko." ¹²Yisu wa vova diaka kua nkangu : "Mono ngiena kia kua nza; Wonso wuna ku ndanda kena diatila mu tombe ko kansi yandi sika baka kia kua moyo." ¹³A falisi a nkamba : "Weye utanga kimbangi mu ngeye mosi; kimbangi kiaku kakilendi kala kia kedika ko." ¹⁴Yisu wa akamba ye vova : "Yevo mono ngieto ta kimbangi mu mono mosi, kimbangi kiame kiena kia kedika. Nzeyi ku ngiatuka ye ku ngieti kuenda; kansi yeno, kanu zeyi ku ngia tuka ko ye kanu zeyi mpe ku ngieti kuenda. ¹⁵Yeno nu fundisa mu kinsuni; mono kifundisanga muntu ko. ¹⁶Yevo nkutu ngieti fundisa, mfundusulu ami yena ya kedika kadi kiena mono mosi ko, kansi ngiena ye tata wa mfla. ¹⁷Mu nsiku eno, muau mua sonama vo kimbangi kia antu ole kiena kia kedika. ¹⁸Yi mono ngi tanga kimbangi kia mono mosi, ye se dia mfla wu tanga kimbangi mu mono mpe. ¹⁹Yau ankamba vo : "Kue kuena sa ku ?" Yisu wa vutula : "Ka nu zeyi mono ko, ye kanu zeyi mpe se diame ko; Vo nuzeyi, yeno si nua zaya mpe se." ²⁰Yandi wa vova momo vo ka kala longangamu kinlongo lukufi ye fulu kitudukuanga minkayilu ye ka muntu ko wa nkanga kadi ntangu andi ka ya lungidi ko. ²¹Yandi wa akamba diaka : "Mono ngiele, yeno nueti fua mu masumu meno. Kanu lendi kuiza va ku ngieti kuenda ko." ²²A yudayo a vovasana : "Ndiau weti kamba vo kanu lenda kui za ku ngieti ko" Nga zolele kuki zembidike ?" ²³Yisu wa avutudila : "Yeno nusi nza ye mono ngiena muisi zulu. yeno nusi nza yayi, ye mono ka muisi nza yayi ko." ²⁴Mudiodio, ngieti kunu kamba vo yeno nuna fuila mu masumu meno. Kadi vo lulenda lembana kuikila vo mono ngiena, yeno nuna fua mu masumu meno." ²⁵"Ngeye wu nani ?" a nyuvula diaka. Yisu wa avutula : "Mua ngia nu kamba tuka mu ntonono." ²⁶Ngiena ye mamingi mu kunu kamba ye kunu fundisa mu ma kunu tedi. Kansi ndioyo wa mfla wena kedika; ye mono yi kambanga mu nza mambu ma ngia wa muyandi. ²⁷Ka abakula ko vo yandi wa avovila mu tata. ²⁸Yisu wa akamba : "Ntangu nuna zangula muana muntu, yi vana nuna zaya vo, mono yi nani ye ki vanganga lekua ko mu mono mosi ko. Wonso se kandiongila mo, ngieti kamba mambu momo. ²⁹Ndioyo wa mfla wena yame ye kalendi ku ngiambulula ko mono mosi ko kadi mono ngi vanganga kaka momo ma kunyangidikanga. ³⁰Yisu vo ka kala vovanga momo, ayingi a nkuikila. ³¹Mbosi yisu wa vova kua ayudayo wowo a nkuikila : "Vo yeno nuna sikila mu mambu mame wana yeno yi nkatikua nlongoki miame; ³²Yeno nuna zaya kedika ye kedika kina kunu kitula kimpuanza." ³³Yau amvutudila : "Yeto tu nkuna wa tuka mu Abalahami ye katua sala kala widi nanga wa muntu ko; we fiti lenda vovila ?" Yeno nuna kila ba mpuanza. ³⁴Yisu wa a avutula : "Kedika mu kedika, ngieti dio kunu kamba, wonso wu volanga masumu yi nanga wa masumu." ³⁵Nanga ka sikilanga ntangu yi ka yi mani mu nzo ko yenina kinanga; Kansi muana wu sikilanga lumbu yayo. ³⁶Mudiodio vo muana wunu sidi kimpuanza, yeno kala a mpuanza. ³⁷Nzeyi vo yeno yi nkuna wa tuka mu Abalahami; nueti tomba mu ku mponda kadi mambu mame ka mena fulu mu yeno ko. ³⁸Ngieti vova mambu ma ngia mona kua se diame : "Ye yeno nu vanganga momo ma nua wa kua ma se meno." ³⁹Avutula ye avova : "Se dieto yi Abalahami." Yisu wa akamba : "Vo nu kala ana a Abalahami, yeno nga nu fiti vanga mavanga ma Abalahami. ⁴⁰Kansi nueti tomba mu ku mvonda; mono muntu ngia nu kambi kedika ki ngia wilu kua nzambi. Abalahami ka vangila dio ko. ⁴¹Yeno nu vanganga mavangu ma se dieno, a nkamba : "Ka tuena mu matedi kinsuza ko; tuena ye se, i nzambi." ⁴²Yisu wa akamba : "Vo nzambi kala se dieno, nga nu ku nzolanga, kadi ngia vaika ye ngia tuka kua nzambi; kia yiza mu mono mosi ko, kansi yandi wa ntuma. ⁴³Bila nki nueti lembua visila mambu mame ? Diambu dia kanu lendi mo wa ko. ⁴⁴Yeno nuena a nkadia mpemba, i se dieno, ye nu zolanga lungisa nsatu za se dieno. Yandi i mvondi tuka ntonono ye ka kalanga mu kedika ko kadi kedika ka kiena mu yandi ko : vo weti vuna, usalanga mo wonso wena kadulu kiandi kadi yandi i mvuni ye se dia luvunu. ⁴⁵Kansi tu, yeno kankuikilanga ko kadi mono ngi vovanga kedika. ⁴⁶Nani mu yeno lenda ku ndunga mu vola masumu ? Vo mono wu ngieti vova kedika, bila nki kanu zolele ku nkuikila ko ? ⁴⁷Wa wonso wena wa nzambi wu wanga mambu ma nzambi; kansi yeno kanu wanga mo ko kadi kanuna mu nzambi ko. ⁴⁸Ayudayo amvutudila : "Wana ka tunungini ko muku kamba vo nusi samalia ye ngeye ye mpeve za nkadia mpemba?" ⁴⁹Yisu wa avutula : "Kiena ye mpeve ya satana ko; kansi mono ngi kembisanga se diame, ye yeno nu kumbela nga." ⁵⁰Kitombaka nkembo wa mono mosi ko; Kansi vena ndioyo wu tombanga ye wu fundisanga. ⁵¹Kedika mu kedika, ngieti dio kunu kamba, vo muntu lundidi mambu mame, kena mona nkutu lufua ko." ⁵²Ayudayo wa mvutula : "Mu wawu, tuzeyi vo ngeye wena ye mpeve ya satana, Abalahami ye mimbikudi a fua; ye ngeye weti kamba : "Vo muntu wu lundanga mambu mame, kena bimba nkutu lufua ko." ⁵³Ngeye kulutidi munene ye nkulu eto yi se dieto Abalahami endu

wa fua, keti mpe kana te ye mimbikudi mia fua kue ? Ngeye wu nani weti ku kibanzile ?⁵⁴Yisu wa vutula : "Vo mono ngi kikembese mono mosi, nkembo eto wena wa mpamba. Yi se diame nueti bokidila nzambi - i yandi wu ku nkembisanga.⁵⁵Yeno kalua nzaya ko kansi, ngi nzeyi vo mono ngieti kamba "Kinzeyi ko," mono si ngia kituka nkua luvunu onso yeno. Muanki tu, mono ngi nzeyi ye ngindulanga mambu mandi.⁵⁶Se dieno Abalahami wa yangalala mu mona lumbu kiame ki ngia vutuka wutuka; yandi wa mona kio ye wa yangalala.⁵⁷Ayudayo a nkamba : "Ngeye kua lungisieti nkutu mvula maku matatu ko ye wa mona Abalahami ?" ⁵⁸Yisu wa avutula : "Kedika mu kedika, ngieti dio kunu kamba, tekila Abalahami ka wutuka, mono ngia kala." ⁵⁹Yau a tota matioli mu zola ku nzuka kansi yisu wa suama ye wa vayika mu kinlongo.

9

¹Yisu vo ka kala viokanga, wa mona mpefo ya ngitukulu. ²Alongoki andi a nyuvula : "Nlongi, nani wa vola masumu ma wutukila muana wawu mpofu ? Yandi vo wuti yandi, yi dina ka wutukila mpofu e ?³Yisu wa vutula : "Ka muntu mu yau wa vola masumu, ka yandi ko evo se ye ngudi andi, kansi mpasi mavanga ma nzambi ma monika yandi." ⁴Tu fiti sala ma ndioyo waku mfila lumbu wu kida kidi kua fuku dilueki ye muntu nkutu kalendi diaka sala ko. ⁵Ntangu yayi mono wu ngina mu nza, mono yi kida kua nza.⁶Yisu vo kamana vova momo, ya lobuka mati va ntoto, wa saba nteke mu mati momo ka lobula, ye wa kusa mo meso mandi. ⁷Ye nkamba : "Wenda wa kisukula ku nto ya silowe (dibangudulu tumunu)." Wonso wowo muntu wa yenda, waki sukula ye wayiza ye meso mambote.⁸Akundi andi akala kumonanga weti lombaa, avova : "Nga ka yandi ndiayu wu tua kezi monanga wa vuanda ye lombaa kue ? ⁹A nkaka a vova : "I yandi ", A nkaka vo : "Nkatu, kansi nga vo weti ku dedakana." Kansi yandi wa akamba : "I momo kibeni."¹⁰Yau a nkamba : "Wawu, we meso maku makitukidi wowe ?" ¹¹Yandi wa avutudila : "Muntu wena mu nkumbu ya yisu yandi wa lobole mati mandi va ntoto ye wakusa mo mu meso mame, ye wu nkembi : "Ngiena yobila kuna nto ya Silowe." Yi wowo ngia yele ye vangadio musukula meso ye mbueni." ¹²Yau anyuvula : "Kue kena?". Yandi wa vutula : "Kizeyi ko."¹³Yau anata muntu ndioyo wakala mpofu kua Afalisi. ¹⁴Kiongolo kiau kida kala lumbu kida saba lumbu kida kela lembua saluanga kua Ayudayo ye Afalisi yi kiokio yisu ka sobila nteke mu mati mandi ye kusa mo mu meso ma mpofu ye ka muesa. ¹⁵Kuna kua Afalisi a nyuvula diak nkumbu mosi mu toma zaya wonso we ka muesisila, yandi wa a vutula vo : "Nteke ka kusidi mu meso mame, nsukudi mo, ye wawu ngieti mona."¹⁶Afalisi ankaka a vova : "Muntu ndioyo katukidi kua nzambi ko kadi ka zitisi lumbu kiaki ke lembua salanga ko." Ankaka mu yau avova : "We nsumuki ka fiti lenda vangila mambu ma mpila yoyo ya kimangu?" Nkaya nanu ya kota mu yau ye yau. ¹⁷Yau a vova diaka kua muntu ndioyo, wakala mpofu vo : "Nki weti vova mu yandi, kadi yandi wuka zibudi meso ye ku muesa ?" Muntu wa vutula "Yandi yi mbikudi." ¹⁸Kansi a falisi ka zola dio kuikila ko vo yandi kezi mpofu ye wawu weti mona. Yau abokidisa se ye ngudi andi.¹⁹A ayuvula : "Nga wawu yi muan'eno wu nua kezi kambanga vo watuka ye meso mafue ? We kuani wawu kienina vo se weti mona ?" ²⁰Wuti yandi avutula : "Tu tomene zaya vo wawu yi muan'eto ye yandi wa wutuka ye meso mafua, ²¹We keti muesa wawu, yeto mpe katu zeyi ko, ye vo nani wu muese mu ku nzibula meso. Nu nyuvula; yandi wena wa kula ye lenda kunu dio kamba yandi mosi." ²²Wuti yandi a vovila mpila yoyo kadi akala monanga wonga wa ayudayo. Kadi ayudayo a kikanina zoma ye vayikisa mu kinlongo wonso wonso wuna vo yisu yi klisto. ²³Mu diambu diodio, se ye ngudi andi wa vutudila vo : "Wena wa luka, nu nyuvula yandi kubeni."²⁴Diaka mu nkumbu ya nkaka, abokila muntu wowo wa teka kala mpofu ye anyuvula : "Vutula nkembo kua nzambi. Tu zeyi vo muntu ndioyo yi sumuki." ²⁵Ye muntu ndioyo wa vutula : "Mono kizeyi wo ko vo yandi wena nsumuki vo nkatu. Nzeyi kaka diambu dimosi, mono ngia kezi mpofu, ye wawu ngieti mona."²⁶Mbosi a nkamba : "Nki kaku vengi ? we ka ku zibudidi meso ?" ²⁷Yandi wa vutula : "Mbe mono nginu kembi wo ntama kansi yeno kanu zolele wo wa ko ! Bila nki nu zolele wo wila diaka ? Nga yeno mpe nu zolele kituka alongoki andi e ? yi diodio nu zolele ?" ²⁸Yau a mfinga ye ankamba : "Yeno nuena alongoki andi, kansi yeto tu alongoki a Mose, kansi ka tueti zaya ko nduayu kue katukidi." ²⁹Yetu tuzeyi vo nzambi wa vova kua Mose, kansi katu zeyi ko vo nduayu keu katukidi."³⁰Muntu ndioyo wa avutula : "Ngitukulu vo yeno kanu zeyi ku ka tukidi ko. Kansi tu yandi wumbuesese. ³¹Yetu tuzeyi vo nzambi ka wilanga a nku masumu ko; Kansi vo muntu wena wa kuikama ye weti vovanga luzolo luandi, wuku wilanga."³²Tuka muna mbadukulu a nza, ka tua wilu evo mona ko vo muntu zibudi meso mu muntu wa wutuka ye meso ma fua. ³³Vo muntu wowo kena wa nzambi ko, kalendi vanga widi dimosi ko. ³⁴Yau a mvutudila : "Ngeye wa wutukila mu masumu, ye zolele kutu longe ?" Mbosi yau anlundumuna ku mbazi.³⁵Yisu, vo kawa mo vo a nzoma mu kilongo. Yandi wa mona ye wa nkamba : "Ngeye wu kuikilanga mu muana muntu e ?" ³⁶Yandi wa vutula : "Nani kena mfumu mpasi ka kuikila ma yandi ?" ³⁷Yisu wa nkamba : "Ngeye wu mueni ye yi yandi nueti vovana." ³⁸Muntu wa nkamba : "Mfumu, mono nkuikidi." Ye wa nsambila.³⁹Yisu wa nkamba : "Yi mu diambu dia mfundusu mosi mono ngia yizidi mu mu nza mpasi vo wowo ena a fua meso a mona, ye wowo a monanga a kituka zi mpofu." ⁴⁰A falisi ankaka a kala yandi awa mambu momo, ye ankamba : "Nga yeto mpe tuzi mpofue ?" ⁴¹Yisu wa avutula vo : "Nukala a fua meso, nga kanuna ye masumu ko. Kansi wawu yeno nueti vova vo : "Tueti mona." Kansi masumu meno mena yeno yeno."

10

¹Kedika mu kedika, ngieti dio kunu kamba, ndioyo ka kotanga mu mpaka va muelo ko, kansi wu kotilanga mu nzila yankaka, muntu ndioyo yi muivi ye tani. ²Kansi ndioyo wu kotilanga va muelo yi mvungi a kamba.³Nkendi wu ku nzibudila kiolo. Ma meme ma vanga ndinga andi ye wu bokilanga ma meme mandi mu nkumbu zau ye wu vaikisanga mo. ⁴Vo meni vaikisa ma meme momo mandi, yandi wu vitanga ku ntuala mau ye mau maku nlandanga; kadi ma zeyi ndinga andi.⁵Ka malendi landa nzenza ko, kansi nkutu ma fiti ku ntima; Kadi ka mazeyi ndinga ya zi nzenza ko. ⁶Yisu wa

vova kua yau, kansi ka avisa mpova zandi ko mu maka vanga.⁷Mbosi yisu wa vova diaka : "Kedika mu kedika, ngieti dio kunu kamba, mono yi kielo kia ma meme.⁸Wowo awonsonono ayiza ku ntual'ame yau yi mivi ye mintani, kansi ma meme kama wila ndinga au ko.⁹Mono yi kielo. Wonso wuna kotila mu momo wuna vuluzua; yandi wuna kota ye vayikila, ye wuna solula titi ya nkunzu.¹⁰Muivi wu kuizanga kaka mu lobula, vonda ye fuasa. Mono ngiayizidi mpasi yau abaka moyo ye abaka wo wayingi.¹¹Mono yi mvungi wa biza. Mvungi wa biza wu vananga moyo andi kua ma meme mandu.¹²Kisadi kena mvungi ko ye kavuidi mpe ma meme ko. Yandi lenda mona ngo ye zaudi kuandi ye sala sisa ma meme ye ngo wu bakanga mo ye muangisanga mo.¹³Yandi kisadi wu zaulanga kadi yandi yi kisadi kaka ye kena mayindu ko mu mawu.¹⁴Momo yi mvungi wa biza. Nzeyi mame meme momo ma mvuidi ye mawu mpe manzeyi.¹⁵Se dinzeyi ye mono mpe nzeyi se; Ye ngi vananga moyo ami mu ma meme mame.¹⁶Mono ngiena ye ma meme ma nkaka ma kondolo mu mpaka yayi ye mfiti mo nata mpe; ye mawu mena wa ndinga ame mpasi kua kala kamba dimosi ye mvungi mosi.¹⁷Yi mu diambu diodio se ka kunzodilanga; mono ngi vananga moyo ame mpasi ya baka wo diaka.¹⁸Ka muntu ko lenda wo ku nziona, kansi ngi vananga wo mono mosi. Mono ngiena ye lenda kia wo vana ye wa tambula wo diaka. Mono yi tata wa mpana wo.¹⁹Mpambani ya kota diaka va kati kua yau ye yau ayudayo mu diambu dia mambu momo.²⁰Ayingi va kat kua yau a vova : "Yandi wena ye mpeve za satana ye ntu andi ka weti toma sala ko. Bilanki nu fiti kama wila mambu mandu ?"²¹A nkaka a vova : "Momo ka mabanza ma muntu wena wa yalua kua mpeve za satana ko. Nga satana lenda zibula meso ma mpofu ?"²²Mbosi nkembo wa mbambukulu a moyo wa mbiekolo ya kilongo ku yelusalemi wa finama.²³Nkembo wowo wa kala kalanga mu sivu ye yisu wa zieta muna kinlongo, ku ndambu ya minsampa ma Salomo.²⁴Ayudayo a nzungidila ye amvovisa : "Nate ye nkie ntangu ngeye wuna kutu katula keti keti ? Vo ngeye yi klisto, wu tu kamba dio va yuti."²⁵Yisu wa vutula : "Mono ngieti dio kunu kamba kansi yeno ka nueti dio kuikila ko. Mavanga ma ngi vanganga ngi vanganga mo mu nkumbu a se mawu ma tanga kimbangi mu mono.²⁶Ye yeno ka nueti kuikila ko kadi ka nuena ma meme mame ko.²⁷Ma meme mame ma wanga ndinga ame. Mono nzeyi mo ye mau mpe ma kundandanga.²⁸Mono ngi ku avananga moyo wa mvu ya mvu ka mena fua ko ye ka vena muntu mpe ko lenda mo ku nziona mu moko mame.²⁹Se dia me wa mpana mo yandi lutidi mu nene ye antu ankaka ye ka venani muntu lenda mo ziona mu moko mame ma se diame ko.³⁰Mono ye tata, tuena muntu mosi.³¹Mbosi, ayudayo atota diaka matadi mu zola ku nzuka.³²Yisu wa avutula : "Mono ngia nu songele mavanga ma mbote ma se diame. Mu nkie vanga diodio nu zolele ku nzukila matadi di mpengi e ?"³³Ayudayo a mvutudila : "Kayi muna mavanga mambote ko tueti zola ku zikila matadi, kansi mu diambu dia tia ka; kadi ngeye, wu muntu, weti kukibaka wonso wu nzambi."³⁴Yisu wa avutudila : "Nga ka diena diasonama mu nsiku mieno ko vo : Nkembi dio vo yeno yi zi nzambi za fioti ?"³⁵Vo yandi wa abokidila yi nzambi nzambi, kua nani mambu ma nzambi ma yiza (Ye ka melandi kutulua ko).³⁶We nulendi vova mpe kua ndioyo endu se ka bieka nlongo ye ka fila mu nza : "Ngeye weti tiaka", kadi mono mpovele : "Mono ngiena muana nzambi ?"³⁷Vo kisalanga mavanga ma se diame ko, ye ka nueti ku nkuikila ko.³⁸Kansi vo ngi sadilanga ma yevo nkutu ka nuzolele ku nkuikila ko, nu kuikila kani mu mavanga; mpasi nua zaya ye visa vo se wena mu mono ye mono ngiena mu se.³⁹Yau a zola diaka buila yisu, kansi yandi wa siunuka mu moko mau.⁴⁰Diaka yisu wa yenda ku Yolodani, wa vana fulu kiokio yowani kakala vuangilanga antu, ye wa kunda vana.⁴¹Antu ayingi a yiza muku nkamba : "Yowani ka songa mangu ko, kansi mamo maka vova mu muntu wawu mena ma kedika."⁴²Ye ayingi a kuikila mu yisu va fulu kina.

11

¹Vakala muntu mosi, wakala mu nkumbu ya Lazalo, yandi wa kala ye kimbevo. Yandi wa kala muisi Betani, yi vata dia Malia ye Malata, yi busi kiandi.²Lazalo wa kala mpangi ya malia, ndioyo wa kusa mazi mansunga kua mfumu yisu, ye wa kunguna malu mandu mu nsuki zandi.³Mpangi za zole za ankento a fila ntumua kua yisu vo : "mfumu, tala endu ngeye wu zolanga wena kimbevo."⁴Yisu, vo kawa wo, wa vova : "Kimbevo kiandi kiokio ka kina ku nata ku lufua ko, kansi yi mu nkembo a nzambi mpasi vo muana nzambi ka kembusua."⁵Yisu wazola Malata, ye busi kiandi ye nkazi au Lazalo mpe.⁶Yisu vo ka wa vo, lazalo wena kimbevo, yandi wa kala kuna lumbu yole tekila mu kuenda ku ka bokudulua. Kunima diodio, yandi wa vova kua anlongoki : "Tuvutuka ku yuda."⁸Alongoki a nkamba : "Nlongi, yi ntangu yau ayudayo azolanga ku zuka matadi, ye zolele diaka vutuka kune ?"⁹Yisu wa vutula : "Nga lumbu ka kiena kumi ye zole dia ntangu ya kia kue ?" Vo muntu weti diata mu muini, kalendi ta sakuba ko, kadi yandi weti toma kia kua nza."¹⁰Muanki vo yandi weti diata mu fuku, yandi lenda ta sakuba kia ka kuena mu yandi ko."¹¹Vo kamana vova momo, yandi wa kudikila : "Nkundi eto lazalo lele tulu, momo ngieti kuenda mpasi ngia nsikimisa ki tulu."¹²A longoki a nkamba diaka : "Mfumu, vo yandi lele, sika sima kuandi yandi mosi."¹³Yisu, yandi wa vovila lufua lua lazalo kansi yau abanzilanga vo yandi wa vovila mu tulu tua mvundulu.¹⁴Yisu, wa akamba va ntenda nkongolo : "Lazalo wa fuidi."¹⁵Mono ngieti yangalala mu diambu dieno kadi ki wanukini kuna ko, mpasi vo yeno nua kuikila. Wawu, tuendeno !¹⁶Tomasi, endu wa bokudulua Didime, yandi wa kamba kua alongoki ankaka : "Tuendeno yeto mpe kuna vo fua tua fua yandi."¹⁷Ntangu yisu kaluaka, wa wa vo lazalo wa meni lungisa ntama lumbu bi ya mu ndiamu tuka kazikulua.¹⁸Betani diakala lukufi ye yelusalemi, mu tezo kia lumbu ka kua Kilometa tatu.¹⁹Ayudayo ayingi ayiza tala Malata ye madia afuilua nkazi muku a siamisa mu diambu dia mfululua a mpangi au.²⁰Ntangu Malata kawa vo yisu weti kuiza, yandi wayenda ku nkika mu nzila, kansi Malia wa vuanda kuna nzo.²¹Malata wa kamba kua yisu : "Mfumu, vo ngeye wa wanuka vava, nga mpangi ame ka fuidi ko."²²Yevo wawu, mono nzeyi vo dionso disulombakua nzambi, yandi seka dio kuvangila."²³Yisu wa nkamba : "Mpangi aku seka fuluka."²⁴Malata wa nkamba : "Mono nzeyi wuna fuluka mu lumbu kia mfulukulu kia zimunina."²⁵Yisu wa mvutula : "Mono yi mfulukulu ye moyo; wonso lekele minu mu mono wuna zinga yevo nkutu yandi fuidi; ²⁶Ye wonso wena moyo ye kuikidi mu mono

kena fua ko. Nge kuikidi ko.²⁷Yandi wa vutula : "Inga mfumu, mono nzeyi vo ngeye i klisto, muana nzambi endu wena kuiza mu nza."²⁸Vo kamana vova momo, yandi wa vutuka ye wa bokila va ndambu Malia, mpangi andi ya nkento. Ye wa nkamba ;"Nlongi, wena vava."²⁹Vo kamana mo wa, yandi wa telama nsualu ye wa yenda kua yandi.³⁰Yisu ka kikotila nkutu mu vata ko kadi yandi wa kala kaka vana fulu kiokio Malata ka yenda ku nkikila.³¹A yudayo wowo akala yandi muna nzo ayiza kunsiamisa, amona vo Malia wa telama ye wa vaika ku mbazi mu zawula, anlanda kadi yau abanza vo yandi wela diaka ku ndiamu mu kuele dila.³²Ntangu Malia kaluaka vakala yisu, yandi wa mona, wa bua va malu mandi ye wa vova : "Mfumu, vo ngeye wa wanuka vava, mpangi ame nga ka fuidi ko."³³Yisu vo kamona vo weti dila, yandi wa bua kingongo ye ngingu za vinzuka.³⁴Yandi wa yuvula : "Kue nua ntudidi ?" yau avova : "Mfumu, wiza ye mona."³⁵Yisu wa dila.³⁶Yi mbosi ayudayo a vova : "Tala wonso wu kaku nzodila !" ³⁷Kansi ankaka mu yau avova : "Muntu ndiyau wa zibula meso ma mpofu, nga kalendi sala ko vo ndiau fuidi ka fuluke ?"³⁸Yisu, kina vo wakala ye kingongo, wa yenda ku ndiamu. Yau ya kala wa luka, ye ya kangulua mu tadi.³⁹Mbosi yisu wa vova : "Nu katula tadi !". Malata mpangi ya nkento ya malia ye busi kia lazalo, ndioyo wa fua, wa vova kua yisu : "Mfumu, mu wawu, nitu andi ya meni wola, kadi yandi wa fuidi ye lumbu kiaki yi kia nya."⁴⁰Yandi wa nkamba : "Mono, yandi kikunkembi ko vo kuikidi, ngeye si wa mona nkembo wa nzambi."⁴¹Mbosi akatula tadi. Yisu wa sendulu meso ku zulu ye wa vova : "Tata, ngiku tondele kadi ngeye wu nguululu."⁴²Mono nzeyi vo ngeye wuku ngua kaka, kansi yi mu diambu dia ndonga yayi yi nzungididi ngieti vingila momo, mpasi a kuikila vo yi ngeye wa mfidisa."⁴³Vo kamana vova momo, yandi wa boka mu ndinga ya ngolo : "Lazalo, vaika !" ⁴⁴Muntu wa fua wa vaika wa moyo; moko ye malu mau mazingua kua minlele . Mbosi yisu wa vova : "Nu nzibula, ye lunyambula kenda !" ⁴⁵Vo kamana vova momo, yandi wa boka mu ndinga ya ngolo : "Lazalo, vaika !" Muntu wa fua wa vaika wa moyo; moko ye malu mau mazingua kua minlele . Mbosi yisu wa vova : "Nu nzibula, ye lunyambula kenda !" ⁴⁷Munzila yoyo ngudi za nganga ye afalisi abokidisa vuandu ye avova : "Nki tu fiti vanga ? Muntu ndiyau weti sala mangu ya yingi ?" ⁴⁸Tua mona kunyambula mpila yoyo, awonsono se aku nkuikila; ye isi loma si iza ye baka fulu yeto ye nsi eto."⁴⁹Muanki, muntu mosi wakala muna wa yakala ye nkumbu andi ya kayafa i yandi wakala nkuluntu a zingudi za nganga mvu wuna, wa akamba : "Yeno na nuzeyi widi diambu dimosi ko."⁵⁰Yeno kanu zeyi kue vo dilutidi mbote vo muntu mosi ka fiti fuila nkangu wawo, mpasi vo sika yi bungani ko.⁵¹Kansi ka vova momo muyandi kibeni ko; muanki, kina vo yandi wakala mbuta angudi zanganga za mvu wuna , yandi wa bikula vo yisu ka fiti fua mu diamb dia nsi; ⁵²Ye ka mu diambu dia nsi kaka ko, kansi mpasi vo ana a nzambi wowo ena a kubama ayonzukua mu muntu mosi. ⁵³Ye tuka mu lumbu kina, a kubika wonso we afiti bakila yisu.⁵⁴Yisu kazietila diaka mu meso ma ayudayo ko, kansi ye mu diodio wa yenda ku nsi ya kala lukufi ye nsi ya nkatu mu mbanza ya bokudulua Efalayimi. Yikuma ka vuanda ye nlingoki miandi. ⁵⁵Nkembo wa ba yudayo wa pasa wa kala lukufi, antu ayingi a tombuka ku yelusalemi atuka ndambu ye ndambu tekila nkembo mu kuki vedisa.⁵⁶Yau atomba yisu, ye ayuvasana yau ye yau kuna kinlongo ku akala; "We nueti banzila ? Wena kena kuiza ku nkembo kue ?" ⁵⁷Ngudi Zanganga ye afalisi a vana nsikudusu vo muntu wuna zaya ku kena, a fiti wo ku akamba mpasi ambaka.

12

¹Lumbu sambanu tekila nkinzi wa paki, yisu wa yiza ku Betani koko kua kala lazalo nduka ka fulukisa mu ba fua. ²A mvana yuma, Malata yandi wakala ku bikanga ndilu ye lazalo wa kala va kati dia antu akala dianga vana meza ye yisu. ³Ye malia wa bonga ndambu a mazi mansunga ma ntalu, wa bukula mo mu malu ma yisu, ye wakunguna malu ma yisu mu nsuki zandi. Nzo ya tambakana kua nsunga ya mazi.⁴Yuda Isikalioti, mosi mu nlongoki miandi, ndioyo wa yekula yisu, wa vova : ⁵"Bilanki mu lembua teka kuandi mazi momo mu ntalu ya maku ma tatu ma vanza ye vana mbongo zozo kua amputu ?" ⁶Yandi wa vova mambu momo kasa ko vo diambu dia wa kala nsatu mu sadisa a mputu, kansi yandi wa kala muivi : yandi wakala lundanga nkela mbongo mu kinsueki wonso ntalu ka zolele bonga muna.⁷Yisu wa nkamba : "Wunyambula kimpuanza. Yandi vengi diadi mu diambu dia maka fiti vanga lumbu kia mfuilu ami." ⁸Yi fuafua, yina kalanga yeno lumbu yayo, kansi mono, kina kala yeno lumbu yayo ko.⁹Wawu, kabu diayingi dia ayudayo awa vo yisu wa kala kuna ye ayenda; ka diambu dia yisu kaka ko, kansi yi mona lazalo wa fulukusua mu bafua. ¹⁰Ngudi zanganga za wawana mu vonda lazalo. ¹¹Kadi yi mu diambu dia ya kabu dia yingi dia ba yudayo asala kuba sisa mu kuikila yisu. ¹²Lumbu kia landa, ndonga yayingi ya yiza ku nkembo. Wa vo yisu weti kuiza ku nkembo ku yelusalemi, ¹³Yau abaka mandala; avaika mu mbanza mu kuele kukika ye abaka mu ndinga ya yinene : "Nkembo kua endu weti kuiza mu nkumbu ya mfumu, ntinu wa yisaeli."¹⁴Yisu wa baka muana mpunda ye wa tenta va zulu a wawu; wonso wa sonama : ¹⁵"Ku moni wonga ko wu muana nkento wa sioni; tala, ntinu aku lueki, wa tentama va zulu a muana mpunda."¹⁶A longoki andi a vita bakusa mambu momo ko ku ntonono, kansi yisu vo ka kembusua, abambuka moyo vo mambu momo ma sonukua mu diambu diandi ye momo ma vangulua.¹⁷Ye nkangu wowo wa wanuka va bokidila yisu lazalo ku ndiamu ye wamfulukisa mu ba fua, wa ta kimbangi kua ankaka. ¹⁸Yi mu diambu diodio ndonga ya vaika muku kika, kadi yau awa vo yandi wa vanga dimbu kiokio. ¹⁹A falisi a vova sana yau ye yau : "Nu tala ka nu lendi vanga diambu ko; Tala, nkangu wawo weti ku nlanda."²⁰Mu bau mua monika mpe isi geleki atombuka mu kembila ku nkembo wowo. ²¹Yau ayenda luakila kuna nzo ya Filipino endu wakala muisi Betesayida ku ngalili ye anyuvula : "Muene, yeto yuzolele mona yisu."²²Filipo wa yenda wo kamba kua Andele; Andele ayenda ye Filipino ye akamba kua yisu.²³Yisu wa avutudila : "Ntangu yi fue ni mpasi vo muana muntu ka kembusua."²⁴Kedika, mu kedika, momo andi nginu vovele, wana vo nginga ya zangi kayi sotuki wa ntoto ye ya fua ko, siya kala nginga mosi, Kansi vo yi fuidi, yau siya wuta mbutu mayingi.²⁵Wonso wu zolanga moyo andi fidisi wo, kansi ndioyo wu belanga moyo andi wa nza yayi wu lundanga wo mu moyo wa mvu ya mvu. ²⁶Vo

muntu zolele ku nsadila bika kandanda; ye vana va ngiena, yi vana mpe vena kala yisadi yame. Vo muntu weti kunsadila, se wuna kunkembisa.²⁷ Muel'ame weti kuama mu ntangu yayi : "Nki ndenda vanga ? "Tata, wunsadisa mu ntangu yayi ya mpasi ? Kansi yi mu ntangu yayi ya mpasi mpe ngiayizidi." ²⁸Tata, kembisa nkumbu aku. Ndinga ya vaika mu zulu : "Mono ngi kembese, ye ngieti ku nkembisa diaka." ²⁹Dialenda, kangu wa kala va ndambu yau mpe a wa dio a vova vo ndinga yoyo ya kala wonso ndumu wa mbandunu. A nkaka a vova : "Mbasi yi vovele ye yandi." ³⁰Yisu wa vutula ye wa vova : "Ndinga yoyo kayizidi mu diambu dia mono ko, kansi kua yeno." ³¹Wawu yi mfundusu ya nza : Wawu, ntinu wa nza yayi seka zomua. ³²Ye mono, ngia tombulua va ntoto, mono ngina tunta awantu awo kua mono. ³³Yandi wa vova, mono sungula mpila lufua lukena fuila. ³⁴Nkangu wa mvutula : "Yeto tua wa mu nsiku vo yisu wuna zinga mu mvu ya mvu. We lenda kamba : "Muana muntu wuna zangulua va ntoto ? Nani yi muana wa muntu wowo ?" ³⁵Yisu wa akamba : "kia kua kidi ntete yeno kansi tuka ntangu ya nda ko. Indiata wawu nua kidi ye kia mpasi vo tombe kakunu buidi ko. Endu wu diatanga mu tombe kazayanga ku keti kuenda ko." ³⁶Wawu nua kidi ye kia, nu kuikila ana a kia. Yisu wa vova mambu mama ye yimbosi, wenda suama nseke ye yau. ³⁷Mpeleko yisu wasala dimbu ya yingi va ntadisi au, kansi ka akuikila ko mu yandi. ³⁸Wonso mambu ma mbikudi yesaya malungana, wonso wu kamba dio : "Mfumumu, mama wa kuikila nsamu eto ?" kua nani koko kua mfumu kua kala kuna bayikusua." ³⁹Mu diambu diodio, alenda kuikila ko kadi yesaya wa vova : ⁴⁰yandi wa vonda meso, ye wabadisa ntimia miao; ye yau ena mona mu mau meso ye ena tatamana mu ntimia miao, ye yau ena vutuka, ye ngina ku aniakisa. ⁴¹Yesaya wa vova mambu mama kadi wa mona nkembo wa yisu ye wa vovila mu yandi. ⁴²Diodio, mfumu za zingi za kuikila mu yesu; Kansi mu diambu dia a falisi, ka antambudila ko mpasi a lembua zomua mu nzo za tukutakanu. ⁴³Yau luta azola nzitusu wa tuka kua antu beni kansi ka tuka kua nzambi ko. ⁴⁴Yisu wa boka ye wa vova : "Ndioyo wuna ku nkuikila, kena kuikila kaka mu mono ko kansi kua ndioyo wa mfidisa mpe. ⁴⁵Ye ndioyo wu mbueni yandi mueni wa mfidisa. ⁴⁶Mono ngia yiza wonso kia mu nza mpasi wonso wuna kuikila mu mono kalendi sikila mu tombe ko. ⁴⁷Vo muntu wulu mambu mame kansi kalundi mo ko, kina ku mfundisa ko; kadi mono ngia yizidi, ka mu fundisa nza ko, kansi mu vuluza nza. ⁴⁸Konso wuna ndosa ye lembua tambula mambu mame kua wuna ku mfidisa : Yi mambu ma ngia vova mena ku mfundisa mu lumbu kia nsuka. ⁴⁹Kadi kia vovila mu luame luzolo ko. Ye diaka, yi se wa mfila, wampana luve mu momo ma fiti kamba ye nu fiti vova. ⁵⁰Nzeyi vo ntumunu andi yi moyo wa mvu ya mvu; wonso wowo, mambu ma ngi vovanga, ngi vovanga mo wonso se ka nkambila mo, yi wowo ngi sadilanga.

13

¹Tekila nkinzi wa paki, kadi yisu wa zaya ntangu andi yi lungidi ye ka fiti katuka mu nza yayi mu diambu dia se. Kina vo watoma zola ayandi wowo akala mu nza. Wa toma ku a zola nate ye kuna nsuka. ²Satana mu ntangu yoyo wa kitudila ntama mu ntimia Yuda Isikalioti, muana Simoni, ngindu za yekala yisu. ³Yisu wa zaya dio vo se wa vana lekua yayo mu moko mandi ye yandi wa tukua kua nzambi ye ka fiti vutuka diaka kua nzambi. ⁴Yandi wa toma vana ndambu a meza ma ndila va avuanda ye wa katula yunga ki andi. Mbosi, yandi wa bonga nlele wa nkungunina malonga ye wa zinga wo mu luketo luandi. ⁵Yandi wa bonga nlangi wa tula wo mu filonga fia nsukudila meso ye wa tona sukula malu ma a longoki andi ye wakungunina mo mu nlele wo wu kanga mu luketo. ⁶Yandi vo kaluaka va nzunga ya petelo ye petelo wa nkamba : "Mfumumu, ngeye zolele sukula malu mame ?" ⁷Yisu wa mvutula : "Mama ma ngieti vanga kua yeno wawu, kanu lendi mo visa wawu ko, kansi si nua mo zaya ntangu zilueki." ⁸Petelo wa nkamba : "Nge kulendi sala nku nsukula malu ko." Yisu wa mvutudila : "Vo mono kiku sukudi malu ko, ngeye kuna kala ntuali ye mono ko." ⁹Simoni Petelo wa vova : "Mfumumu, kusukudi kaka malu mame ko, kansi sukula diaka moko mame ye ntu mpe." ¹⁰Yisu wa mvutula : "Ndioyo wuki sukudi wena kaka ye nsatu a sukula malu mandi kansi tu yandi wu kivedese yandi wa mvimba. Nueka nua vedila, kansi ka yeno a wonsono ko." ¹¹(Kadi yisu wa zaya nani wuna kunyekula; yi mu nzila yoyo ka vovila : "Kanuena nua vedila yeno awonsono ko.") ¹²Ntangu yisu kamana sukula malu mau, wa bonga diaka yunga kiandi wa vuata kio ye wa vuanda diaka va meza, yimbosi ka ankamba : "Nga nu zeyi momo ma ngi nu vangidi e ?" ¹³Yeno nu ku mbokidilanga "Mfumumu" ye "Nlongi" Muanki toma dio vovanga kuandi kadi yi wowo dienina mu mono. ¹⁴Vo se mono nlongi ye mfumu nginu sukudi malu meno, yeno mpe nuena nua bindama mu sukula mpe malu ma ankaka. ¹⁵Kadi mono nginu songele mona mpasi vo yeno mpe nua la anda mona kiokio ki nginu songele. ¹⁶Kedika mu kedika, ngieti dio kunu kamba, sielo kena wa luta zangama va zulu a mfumu andi ko, ka ndioyo mpe wa tumua kua ndioyo wa ntuma ko. ¹⁷Vo nu zeyi mambu momo, yeno nuena nua sukumunua mpasi yeno mpe nua vangila dio. ¹⁸Mono ngieti vovila mu yeno awonsono ko, kadi mono nzeyi wowo a ngia sola (Kansi mpovele mo mpasi masonukua manlongo menda detila) : "Ndioyo wu diamga dimpa diami yandi wandangunini ntambi." ¹⁹Mono ngieti dio kunu kamba wawu tekila momo mamu ma lungana mpasi vo mena lungana, nua kuikila vo mono ngiena. ²⁰Kedika mu kedika, ngieti dio kunu kamba, ndioyo wa ntambudi, tambudi ndioyo wumfidisi ye ndioyo wuntambudi, tambudi ndioyo wa mfidisa. ²¹Yisu vo kakala vovanga momo, yandi wa kala wa vizuka mu mpeve andi, mbosi yandi wa ta kimbangi ye vova : "Kedika mu kedika, mono ngieti dio kunu kamba, mosi mu yeno una kungiekula." ²²Minlongoki mia talasana, ayuvasana nani ndioyo yisu keti vovila. ²³Ndu mosi mu minlonguki, endu wa toma zolua kua yisu, yandi wa yekama va ntulu a yisu vana va akala a vuanda va meza. ²⁴Simoni Petelo wa sala sinsu kua nlonguki wowo ye wa vova : "Wutu kamba ngeye nani ndioyo yisu keti vovilla." ²⁵Nlongoki wowo wa kala wa yekama va ntulu a yisu wa yuvula : "Mfumumu, nani ndioyo wuna kuyekule ?" ²⁶Yi mbosi, yisu wa vutula : "Kua ndioyo ndu si vana ntini a dimpa mu vinu." Ye vo ka mana vuanga ntini ya dimpa mu vinu, tandi wa vana yo kua Yuda, muana Simoni Isikalioti. ²⁷Yuda Isikalioti vo kamana dia ntini ya dimpa, satana wa kota mu nitu a yuda. Yisu wa nkamba mu yina ntangu : "Diodio dizolele kana vanga mu ntangu yayi, sala dio wawu mu nsualu." ²⁸Ka muntu ko mu yau awonsono akala a vuanda vana

meza wa zaya vo diambu dia nki ye bila yisu ka vovila diambu diodio ko.²⁹ A nkaka a banza vo, wa kina vo yuda i yandi wena nlundi a nkela mbongo, yisu ma nga wankamba : "Sumba lekua yi tuena nkinzi mu nkinzi wawu." A nkaka a banza vo nanga yisu wa ntuma mu vana findambu fia yi vanza kua a mputu.³⁰ Vo kamana tambula dimpa, Yuda wa vaika kia makilu diodio dia kala mu fuku.³¹ Yuda ki kamana vaika, yisu wa vova : "Wawu, muana muntu kemboso ye nzambi kemboso mu yandi." ³²Nzambi si ka ku kembisa mu yandi kibeni, ye yandi wa nkembisa kia makilu. ³³Bimbana mbana, mono ngiena yeno mu fintangua ntangua, si nua ku ntomba, ye wonso wu ngia kambila dio kua ayuda yo "Ku ngieti kuenda, yeno kanu lendi kolenda kuenda ko," wawu kaka ngieti kunu kamba dio.³⁴ Mono ngieti kunu kamba nsikudusu yamba, vo nu zolanasana yeno ye yeno wonso mono ngia nu zodila; yi wowo nuti zolasana yeno ye yeno. ³⁵Mu mono, antu ankaka ena visa dio vo yeno yi minlongoki miami, vo nuena ye zola mu yeno ye yeno. ³⁶Simoni Petelo wa vova kua yandi : "Mfumumu, kue ngeye weti kuenda ?" Yisu wa mvutula : "Ku ngieti kuenda, ngeye kulendi kendanda ko wawu, kansi tu si wa kundanda lumbu yi lueki ku ntuala." ³⁷Petelo wa vova kua yandi : "Mfumumu, bila nki kimfiti lembua ku landila wawu ? Mono ngina yekula moyo ame mu diambu diaku." ³⁸Yisu wa vutula : "Ngeye wuna yekula moyo aku mu diambu diame ? Kedika mu kedika ngieti dio ku kamba, nsusu ya koko kayina kukikubila ko ngeye wana meni ku nkadila nkumbu tatu."

14

¹Kanu vizulani ntima mieno ko; nu kuikila mu nzambi, nu kuikila mpe mu mono. ²Mu nzo a s'ame nuena vinga ya yingi. Vo wu kadila wonso wu ngieti dio vovila ko, mono nga ngia nu kembi dio, kadi ngieti kuenda mu kunu kubikila fulu. ³Vo ngiele mu kunu kubikila fulu, si ngizi vutuki diaka mono kibeni ye kunu tambula, mpasi vo vana va ngiena, yeno mpe nua kala vana. ⁴Yeno nu zeyi nzila yoyo yi ngieti kuendila. ⁵Tomasi wa vova kua yisu : "Mfumumu, katu zeyi ku weti kuenda ko; we tu fiti zayila nzila ?" ⁶Yisu wa nkamba : "Mono yi nzila, ya kedika ye ya moyo; ka muntu ko lenda kuenda kua se vo ka mu mono ko. ⁷Vo wa nzaya nga wazaya mpe a'ame; tuka wawu ngeye wunzeyi ye wu mueni. ⁸Filipo wa vova kua yisu : "Mfumumu, wutu songa se, ye diodio diena lungana mu yeto." ⁹Yisu wa nkamba : "Nga kiakezi kalanga yeno kue mu lokula ya nda ye kanu nzeyi kaka ko nate ye wawu, Filipo ?" ¹⁰Ka nulekele dio minu minu ko vo mono ngiena mu se, ye se wena mu mono ? Mambu ma ngieti kunu vanga ko yi mambu ma lendo kiame ko; Kansi yi se wu kundanga mu mono uvanganga mavanga mandi. ¹¹Wu nkuikila, mono ngiena mu se, ye se wena mu mono; evo kuikila mu mono diambu dia mavanga mame. ¹²Kedika, mu kedika ngieti kunu kamba : konso ndiena kuikidi mu mono wuna sala yisalu yi ngieti yi ngieti sala, seka yo sala nkutu ya lutila mu nene kadi mono ngiele kua Se. ¹³Dionso di nuna lomba kua mu nkumbu ame, ngina dio vanga kidi vo Se ka kembuswa mu Mwana. ¹⁴Dionso di nuna lomba ngina dio vanga ¹⁵Vo nu ku nzolanga, nu lunda nsikudusu zame. ¹⁶Ye mono ngina lomba kua tata, ye yandi wuna kunu vana mbombi mpasi kakala yeno lumbu ya yo. ¹⁷Mpeve ya kedika. Nza kalendi yo tambula ko kadi ka monanga yo ko. Kansi yeno nu zeyi yo, kadi yikala yeno ye yena kala mu yeno. ¹⁸Mono kina kulusisa mpe kinsona ko; mono si ngiza diaka kua yeno. ¹⁹Fintangu ntangu diaka ye nza kayina ku mbona diaka ko, kansi yeno si nua ku mbona. Kadi ngiena moyo, ye yeno mpe nuena kala moyo. ²⁰Lumbu kina yeno nuna visa dio vo mono ngiena mu se diame, ye yeno nuena mu mono, ye mono ngiena mu yeno. ²¹Wonso wena ye nsikudusu zame ye wulundanga zo; yandi ndioyo uku nzolanga; ye ndioyo uku nzolanga si ka zolua mpe kua se, ye si ngia kunzola ye si ngia kuki zayikisa kua yandi. ²²Yuda (Ka Isikalioti ko endu wa wakelua Yisu Klisto) wa vova kua yisu : "Mfumumu, diambu dia nkia kaka wu ki songele kua yeto kansi ka kua nza ko." ²³Yisu wa vutula : "Vo muntu wu nzolele, yandi wuna lunda mambu mame. Se diame sika ku tuna sikila ye yandi. ²⁴Wonso ka nzolele ko, kalundanga mambu mami ko. Mambu mama ma weti wa ka mame ko kansi ma vuilu kua se endu wa mfilu. ²⁵Ngi nu kembi mambu mama, wawu ngiena yeno. ²⁶Vo kina kala, mbombi (Mpeve ya nlongo, kena fila mu nkumbu ame) si ka kunu longa mambu mamo ye sika kunu bambula moyo mu mamo ma ngia nu zayisingi. ²⁷Mono ngieti kunu sisila luvuvamu; ngieti kunu vana luvuvamu luame> Kieti bo kunu vana wonso nza ka vaninanga lo ko. Mintima mieno kami vizuki ko, ye kanu moni wonga ko. ²⁸Yeno nua wilu wonso ngia kezi vovilanga : "Mono ngiele kuame, ye si ngiza diaka vutuki kua yeno." Vo nu nzolele, yeno si nua yangalala mono ngiele kua tata, kadi tata lutidi mu nene ye mono. ²⁹Wawu ngieti dio kunu kamba tekila momo miza mpasi nuakila mo mau vo mena kuiza. ³⁰Mono kina toma tatamana diaka vovana ye yenoko, kadi mfumu a nza yayi weti kuiza. Kena nkutu ye widi lulendo kua mono ko, ³¹Kansi kidi nza ya visa vo mono nzolele se ya mono ngiele sala kaka ma ka ntuma. Tu telameno ye tu katuka vava.

15

¹"Mono yi nti wa vinia ye s'ame yi mvati wa vinia. ²Yandi wu katulanga zi nkonzo mu wawu ezizi lembua wutanga mbutu ye wu toma kubikanga mavala momo ma wutanga mi mbutu, mpasi vo malenda toma sala. ³Nueka ntama avedila mu diambu dia nsangu za nginu kembi. ⁴Nu sikila mu mono ye mono mu yeno, mpila mosi wonso tala kaki lendi wuta mbutu mu kiau kibeni ko va ka kiena mu nti wowo wa vinia, wonso wowo kanu lendi wuta mbutu ko vo ka nu sikilanga mu mono ko. ⁵Mono yi nti wa vinia, yeno yi yitala. Endu wi sikilanga mu mono ye mono muyandi, wu wutanga mbutu mia yingi, kadi kondua mono ka nulendi vanga wi di dimosi ko. ⁶Vo muntu kasikilanga mu mono ko, yandi wu losuanga wonso tala kia yuma ye kunima, antu atiamanga tala kiokio ye losanga kio ku tiya ye kiau kivianga. ⁷Vo nu sikilanga mu mono ye mambu mame mu yeno, lulomba dionso dionso di luzolele ye si dio tambula. ⁸Yi mu momo se diame si ka kembusulua, vo yeno nueti wuta mbutu mia fuana ye nua kala mpe nlongoki miami. ⁹Wonso se kanzodila, mono mpe yi wowo ngi kunu zodilanga; nu sikila mu zola kuame. ¹⁰Nu lundanga nsikudusu zame, yeno nu sikilanga mu zola kuame

wonso mono ngia lundila nsikudusu za se diame ye sikilanga mu zola kuandi. ¹¹Mono ngia nu vana mambu momo mpasi vo kiese kiambe kia kala mu yeno ye kiese kieno kia kala kia lunga. ¹²Tala nsikudusu zame, nu zolana yeno ye yeno wonso mono ngia nu zodila. ¹³Nkati kua zola kua kunene yi mu vana moyo aku kua akundi baku. ¹⁴Nu kundi bakundi ame, vo nueti vanga mambu momo ma ngia nu sikidisi mu vanga. ¹⁵Kina kunu bokidilanga diaka yi sielo ko, kadi sielo kazayanga meti vanga mfumu andi ko. Mono ngieti kunu bokidila akundi, kadi mono ngia nu zayikisi mamu ma ngia wa kua se diame. ¹⁶Kayeno ko nua nsola, kansi mono ngia nu sola ye kunu bieka mpasi vo nua lenda wuta mimbutu, ye mbutu mieno mia zingila. Diadi mpasi vo diakala vo kionso kionso ki nuna lombu kua se mu nkumbu ame, yandi si ka kio ku lu vana. ¹⁷Ngieti kunu sikidisa mambu momo mpasi nua zolasana yeno ye yeno. ¹⁸¹⁹Kayeno ko nua nsola, kansi mono ngia nu sola ye kunu bieka mpasi vo nua lenda wuta mimbutu, ye mbutu mieno mia zingila. Diadi mpasi vo diakala vo kionso kionso ki nuna lombu kua se mu nkumbu ame, yandi si ka kio ku lu vana. Ngieti kunu sikidisa mambu momo mpasi nua zolasana yeno ye yeno. ²⁰nu bambukila moyo mu mambu ma ngia mu zayisa : "sielo ka lendi tunda wonso mfumu andi ko." ²¹Yau ena kunu vangila momo mamonso mu diambu dia mono kadi ka azeyi ndioyo wa mfla ko. ²²Vo kiayiza ku a samunina ko, nga ka avola masumu ko, kansi wawu ka ena mpengomokono mu masumu mau ko. ²³Wonso wu kumbelanga, wubelanga mpe se diame. ²⁴Vo kisadi kua yau mavanga ma fiti lembua sala muntu wankaka ko, nga ka enau ye masumu ko, kansi wawu yau awonso a mona ye ambela ye se diame ku mosi. ²⁵Mama mo ma fiti vioka mpasi masonukua malungana wonso wuna sonamana mu nsiku miau : "Yau ambela kondua kua bila." ²⁶Ntangu mbombi kena kuiza, (Ndioyo ndu ngina kunu vidisa mu se yi sa vo mpeve ye kedika yina tuka kua se), yandi wuna kuntela kimbangi. ²⁷Yeno mpe nueti ku ntela kimbangi kadi ngiena yeno tuka muna mbakudulu.

16

¹"Mono ngia nu zayisi mambu momo mpasi vo kanu te masakuba ko." ²Ena kunu vayikisa ku mbazi za yi nlongo; kansi tu, ntangu yi fueni wawu kua wonso muntu wuna vonda wuna ku kimbanzila vo yandi sedi salu kia mbote mu diambudi dia nzambi. ³Ye vangiena kuiza, i mu fila kaka minkanda, ye minkayilu mi nuena yonzika, ye natisa mo ku yelusalemi kua antu wonso ana sola. ⁴Ye mpe vo dimonekene vo mfueti kuenda, Tuena kuenda yau nzila mosi. ⁵Kansi, siya luaka kua yeno va ngiena sawuka Makedonia, kadi sawuka kaka ngiena sawuka Makedonia. ⁶Nanga ndenda kuame kala kua yeno mu yilumbu yi ngieti banza muku nu bumina, evo mpe sivu kiokio nanga kua yeno ndenda kio lutisila, kidi vo nuele ku mfidi fulu yayo yi ngiena zietila. ⁷Vo kana kuiza, mbombi si ka songa nkombo ya nza mu matedi masumu, mu lunungu ye mu mfundusulu. ⁸Mu matedi masumu, kadi antu ka ankuikila ko; ⁹Mu matedi lunungu kina vo ngieti kuenda kua se, ye kanuna ku mbona diaka ko; ¹⁰Ye mu matedi mfundusulu, kina vo muana wabakala wa ntinu a nza yayi wa fundusua. ¹¹Ngiena ye mambu mayingi mu kuau songa, kansi ka nulendi mo lenda visa ko mamu wa wa. ¹²Kansi tu, mpeve ya kedika vo kena kuiza, yandi wuna kunu tuadisa mu kedika kia kionsono; kadi kena vovila mambu mena tuka kua yandi kibeni ko; kansi mu mamu maka wanga, yandi wuna kamba mambu mamu; yena kunu kamba mena kuiza ku ntuala. ¹³Yandi wuna ku nkembisa, kadi yandi wuna baka mambu ma mvuidi ye wuna mo kunu kamba. ¹⁴Ya yo ya se yika vuidi yi yame; mu diodio, ngieti dio kunu kambila vo mpeve yina baka lekua yayo yoyo yame ye wuna mo kunu kamba. ¹⁵Fintangu ntangu, ka nuna kumbona diaka ko; fintangu ntangu diaka, yeno si nua kumbona. ¹⁶Minlongoki mia nkaka mia kala vovasananga ankaka kua ankaka : "Wana nkutu nie mambu momo kaka weti koma kutu kamba vo : "Fintangu ntangu, yeno ka nuna kumbona diaka ko; ye fintangu diaka nuna kumbona, "ye diaka diambu dia ngieti kuenda kua se ?" ¹⁷Yau akala kambanga vo : "Mu nani keti vovila mu kamba vo : fintangu ntangu ? Ka tueti zaya ma keti vovanga ko." ¹⁸Yisu vo kamona vo alonguki andi akala nsatu mu ku nyuvula ma ngieti vova mu kamba vo : "Mu fintangu ntangu ka nuna ku mbona diaka ko, kala kala diaka vo, yeno si nua ku mbone ?" ¹⁹Kedika mu kedika, ngieti mo kunu kamba, yeno nuna dila ye nionga, kansi nza yina kala mu kiese; yeno nuna mu kiadi, kansi kiadi kienosi kia kituka kiese. ²⁰Nkento wu kala mu kiadi vo ntangu nsongo miandi mia ngutula yizidi kua yandi, kansi mpasi za nsongo kuandi kilanga diaka moyo mu mpasi zozo ko kadi kiese kiandi kitukusuanga mu nkuizulu a muana mu nza. ²¹Yeno mpe, kavena muntu lenda kunu ziona kiese kiokio ko. ²²Mu lumbu kina, ka nuna kala ye vuvu ya ngiuvula ko. Kedika mu kedika, ngieti dio kunu kamba, kionso kima ki nuna lombu kua se mu nkumbu ame, yandi wuna kio kunu vana. ²³Na te ye wawu ka nua lombeleli lekua mu nkumbu ame ko, nu lombu, ye yeno nuna tambula mpasi vo kiese kieno kia lungana. ²⁴Ngie nu kembi mambu mama mu mpovolo ya mpasi fioti mu lenda mo bakula, kansi ntangu yi lueki yi ngina lembua kunu vovisila diaka mu mpovolo za mpasi fioti mu bakula. Kansi mono ngina kunu mo vovisila mu kia mpasi nua toma bakula mambu matedi se. ²⁵Mu lumbu kina, yeno nuna lombu mu nkumbu ame ye kikembi ko vo mono ngina bombidila tata mu diambu dieno; ²⁶Kadi se yandi kibeni wu kunu zolanga diambu dia yeno mpe nuku nzolanga ye diambu dia yeno nua kuikila vo mono ngia tuka kua se. ²⁷Mono ya tuka kua se, ye ngia yiza mu nza; ngieti dio vova diaka nkumbu mosi vo mono ngieti sisa nza ye mono ngiele kua Tata. ²⁸Nlonguki miandi mia vova : "Tala, wawu ngeye weti toma kienzula mpova zaku; ye ngeye kueti vovila mu mpovolo za mpasi mu visa evo bangula ko. ²⁹wawu tu zeyi vo ngeye zeyi mambu mamu, ye kuena mpe ye nsatu ya teka dikua diaka yu vu mu diambu diodio, yeto tu zeyi vo ngeye wa tuka kua nzambi. ³⁰Yisu wa avutula : "Nu kuikidi wawu ?" ³¹Tala, ntangu yi lueki, inga, ye kunsuka yizidi, ye yeno nunua muangusua, muntu ye yandi ndambu, ye nuna kungiambulu mono mosi; kansi tu kina mono mosi ko kadi se wena mu mono. ³²Ngieti kunu kamba mambu momo mpasi mu mono nua baka luvuvamu. Mu nza yeno nuna lutila mu zimpasi, kansi nukala kibakala : mono ngia nungini nza."

17

¹Yisu, vo kamana vova mambu momo wa sendula meso ku zulu ye wa vova : "Tata, lukula kifueni, kembisa muan'aku mpasi muana kaku kembisa. ²Wonso wu wa mvanina lulendo va zulu a nsuni miamio, mpasi mu vana moyo wa mvu ya mvu kua awonsono wowo awa muana, ³Yi moyo wa mvu ya mvu mpasi aku zaya, ngeye nzambi yi mosi kaka ya kedika, ye endu wu wa fidisa Yisu Klisto. ⁴Mono ngia ku kembese va ntot, ngia monisi salu yayo yi wa mpana. ⁵Mu wawu, Tata, wunkembisa va wena mu nkembo wuna wateka kumpama tekila mpangulu a nza. ⁶Mono ngia zayikisi nkumbu aku kua antu va nza wowo wuwa mpana. Antu wowo akala aku; ye ngeye waku mpana wo ye yau alunda mambu maku. ⁷Ye antu wowo azeyi dio wawu vo bia bionsono bi wa mpana bia tuka kua ngeye. ⁸Kadi, mono ngia a veni mambu momo ma wa mpana ye yau atambula mo ye a kuikila mu kedika vo mono ngia tuka kua ngeye, ye mpe vo yi ngeye wa mfidisa. ⁹Mono ngi sambilanga mu diambu diau. Mono kisambilanga diambu dia nza ko, kansi mu diambu dia antu wowo wu wa mpana, kadi antu wowo yi aku. ¹⁰Kia kionso kiambe kiau mpe yi kialu, ye ngeye mpekia kionsono kiaku yi kiambe mpe, ye mono ngi kuki kembisanga mu diodio. ¹¹Mono kiena diaka mu nza ko kansi, yau ena mu nza, kadi mono ngieti kuiza kua ngeye, se dia nlongo, lunda antu wowo mu nkumbu aku, nkumbu yoyo yiwa mpana mpasi akala muntu mosi wonso ngeye ye mono, tuena muntu mosi. ¹²Mu ntangwa yakala yau, mono ngia akembelenge mu nkumbu aku yoyo yi wa mpana; mono ngia akembelenge ye ka widi mosi nkutu ko wa vila, vo kayi muana wa nzimbukusu ko, mpasi vo masonukua ma lungana. ¹³Wawu mono ngieti kuiza kua ngeye kansi muanki mono ngia akembi mambu momo vo tua kezi yau mu nza, mpasi yau mpe alenda tambula kiese kiambe kia lunga mu yau. ¹⁴Mono ngia akamba mambu maku, ye nza ya abela kadi yau ka ena yisi nza ko, nadede wonso mono mpe kiena muisi nza ko. ¹⁵Mono kieti ku lombi ko vo mpasi wa akatula mu nza, kansi mpasi vo wa ba tanina va ntadisi a mambi. ¹⁶Nadede, wonso mono kiena muisi nza ko, yau mpe ka wena yisi nza ko. ¹⁷Wu ba biega mu kedika kiaku, kadi mambu maku yi kedika. ¹⁸Nadede wonso wu wa mfidisa mu nza ye mono mpe ngia a fidisa. ¹⁹Mono ngia kivana mu diambu diau kidi yau mpe a vana mu kedika. ²⁰Mono ngia ki vana mu diambu dia yau ko, kansi mpe kua wowo awonsono ena kuikila mu mono mu mambu mau ma bena kambanga mu mono. ²¹Mpasi akala yau awonso muntu mosi, wonso ngeye, tata, wu wena mu mono, ye mono mu ngeye. Mono ngi sambilanga mpe mpasi akala mu yeto, mpasi nza ya zaya vo yi ngeye wa mfidisa. ²²Mono ngia avana nkembo wowo wu wa mpana, mpasi yau mpe akala muntu mosi, wonso kaka wu tuena ngeye ye mono, tuena muntu mosi, ²³Mono mu yau ye ngeye mu mono, mpasi vo atoma kala muki muntu mosi; mpasi mpe nza ya zaya vo yi ngeye wa ntuma, ye ngeye wu ka zolangawonso wu wu kunzodilanga. ²⁴Tata, antu wowo wa mpana, mono nzolele mpe akala va ngiena kala, mpasi a mona mpe nkembo ame, wowo ngeye wa mpana; kadi ngeye wa nzola tekila lufulu lua nza. ²⁵Tata nadede, nza ka yaku zaya ko, kansi mono ngiaku zaya, ye mpe azeyi vo ngeye wa mfilu. ²⁶Mono ngia azayikisa nkumbu aku, ye ngina dio tatamana vangila, mpasi vo zola ku wena mu mono kua kala mpe kua yau, ye mono mpe ngia kala mu yau.

18

¹Vo kamana vova momo, yisu wa yenda ku simu dia ndimba wa celedoni kuna kua kala nkunku ya yenda vuanda ye nlongoki miandi. ²Yuda, ndioyo wa yekula, wa toma zaya mpe fulu kiokio ki ayenda kadi yi kuma yisu kakala toma kuendanga ye nlongoki miandi, ye yuda wakalanga yau. ³Yuda, kintuadi ye yi nuani ye mfumu za yi nuani zozo za filua kua ngundi za nganga ye a falisi ayenda kuna ye minda mialatani, minda mia nsezi ye binuanunu. ⁴Yesu endu kizayila ma fiti vioka, wa finka va kala binuani ye wa a yuvula : "Nani nueti tombe ?" ⁵Yau avutula : "Yisu muisi Nazaleti." Yisu wa vutula : "Yi mono." Yuda ndioyo wa nyekula wakala mpe ntua di ye binuani. ⁶Yandi wa avutula : "Yi mono", Avutuka manima ye abua va ntoto. ⁷Ye wa ayuvula diaka : "Nani nu tombele ?" ye avutula : "Yisu muisi nazaleti." ⁸Yisu wa avutula : "Nginu kembangio dio ntama vo yi mono. Vo nkatikua yi mono nueti tomba, nu yambula ankaka enda kuau. ⁹Ye momo mavanga mpasi vo masonukua menda dede; "Kua wowo a wampama, mono kiasididi muntu ko." ¹⁰Simoni Petelo ndioyo wa kala ye sabala, wa vaikisa kio mu lubunda ye wa banda kio kia sadi kia ngudi a nganga ye wa nzaka kutu kua lubakala. ¹¹Yisu wa vova kua Peteli : "Vutula sabala kiaku mu lubunda ! Nga kilendi nua mbungu yoyo tata ka mpane ?" ¹²Mbosi kabu dia binuani ye mfumu zau ye madingizi ma ayudadyo a buila yisu ye ankanga mu misinga. ¹³Yau a nata kua nyadi ame, yandi wakala nzitu wa kayafa kayafa yandi wakala ngudi anganga mu mvu wuna, ¹⁴Ye yandi mpe wa kamba kua ayudayo vo dina luta mfumu vo muntu mosi ka fuila nkangu wawo. ¹⁵Simoni Petelo wa landa yisu, ye nlongi wa nkaka mpe. Kansi nlongoki wowo wa zayakana kua ngudi za nganga, wa kota ye yisu kuna lumbu lua ngudi a nganga. ¹⁶Kansi Simoni Petelo wu telama vana muelo. Nlongoki wowo wa zayakana kua ngudi a nganga wa vaika mu vovana ye sielo kia nkanto kia kala kengilanga muelo ye wakotisa petelo. ¹⁷Nkento wowo wakala sielo kiokio kia kengila muela wa vova kua Petelo : "Nga ngeye kueni mosi ko mu minlongoki mia muntu wowe ?" Petelo wa vutula : "Ka mono ko." ¹⁸Yisadi ya a kento ye madingizi ma binuani atelama vana; alunga tiya mu yetila kadi kua kala nzizia ye yau a zola yitila. Petelo mpe wakala yau, wa telama ye wakala yotilanga mpe. ¹⁹Ngudi a nganga wa yuvula kiuvu kua yisu ma matedi alongoki andi ye ndongolo zandi. ²⁰Yisu wa mvutudila : "Mono ngia kezi longanga va ntenda kongolo ya antu, ngia kezi longanga mu nzoza tukutakanu ye ma yinlongo momo ayudayo akutakanananga. Kiasidi vovila mu kinsueki ko. ²¹Bila nki weti ku ngiuvudila kiuvu kiokio ? yuvula kua wowo akezi kunguanga ma ngia kezi vovanga." ²²Yisu vo kamana vova momo, wu mosi mu madingizi mia binuani wakala wa telama va ndambu wa bifa, ye wa nkamba; kansi vo ntomene vova, bila nki weti kumbifila?" ²⁴Ana wa fila yisu wa kangama kua kayafa ngudi zi nganga ya mvu wa wuna. ²⁵Petelo wakala yotilanga vana boko dia kala ku mbanza vana kiazala kia lumbu, anyuvula : "Nga ngeye ku wu mosi mu a nlongoki ?" Yandi katambudila ko wakala ye wa vova : "Ka nkutu ko." ²⁶Mosi mu sielo bia ngudi anganga, endu wakala

yutu kia ndioyo Petelo ka aka kutu wa vova : "Ngeye ka ngeye ko mbueningi kunu nkuku ye yendi ?" ²⁷Petelo wakala diaka nkumbu yoyo kayuvulua, ye kia makilu koko dia kuba. ²⁸A nata yisu kua kayafa kuna nzo andi. Muna nsuka nsuka. Kansi a kuluntu a ayudayo ka akota muna nzo ko kadi ka a zola kuki sumuna ko mpasi alenda dia nkembo awu wa paki, ²⁹Pilatu wa vaika ye wa yuvula : "Nkia diambu diodio dinueti fundila muntu ndiayu ?" ³⁰A mvutudila : "Vo muntu ndioyo ka kadi mvangi a mambi ko, nga katu neti kua ngeye ko." ³¹Pilatu wa vova : "Nu mbaka yeno mosi ye nu mfundisa wonso wenina nsiku eno." Ayudayo a vova : "Nsiku eto ka wu vananga luve ko mu vana tumbu kia lufua kua muntu ko." ³²Yau avova momo mpasi mpova za yisu za lenda lungana, vo ka vova wonso we nuna kadila mfuilu andi. ³³Pilatu wa vutuka mu nzo andi, wa bokila yisu ye wa nyuvula : "Nga ngeye yi ntinu a ba yudayo ?" ³⁴Yisu wa vutula : "Ngeye weti ku ngiuvula kiuvu kiokio mu ngeye mosi, ovo yi yau akutumini mu kio kungiuvula?" ³⁵Pilatu wa vova : "Nga mona ngi yudayo ? nki wa vengi ?" ³⁶Yisu wa vutula : "Kimfumu kiame ka kiena kia nza yayi ko. Vo yi wowo dienina, sadi yame akutu nuana mpasi vo ngia lembua yekula kua ayudayo. Mu kedika kimfumu kiame ka kiena kia nza yayi ko." ³⁷Pilatu wa nyuvula : "Nga ngeye wena kibeni ntinu e ?" Yandi wa vutula : "Ngeye weti wo vova vo mono ngiena ntinu. Yi mu diambu diodio ngia wutulua; yi mu ndungini yoyo ngia yizila mu nza mpasi ngia ta kimbangi kia kedika. Awonsono a vuilu kua kedika awanga ndinga ame." ³⁸Pilatu wa nkamba : "Yi nki kiokio kedika ?" vo ka mana vova momo, wa vaika ye wa vova : "Mono kimueni dia mbi mu muntu ndiayu dika vengi ko." ³⁹Wonso wena fu kieno vo mfiti kunu yambudila nkole mosi mu konso ka nkembo wa paki. Wawu wu nu zolele ngia nu yambudila ntinu a ba yudayo ?" ⁴⁰Yau aboka ye a vova : "Ka muntu wowo ko, kansi wutu yambudila Balaba !" Kiongolo Balaba wakala mvondi.

19

¹Pilatu waka yisu ye wa mbufisa sikoti. ²Yi nuani ansietila mpu ya kolowa ya zi nsende ye amvuika yo va ntanda antu ye a mvuika yunga ka tinta dia mbuaki. ³Ayenda kua yandi ye avova : "Kiambote, ntinu a ayuda !" Ye a mbibila mu zimbata ye nkome. ⁴Pilatu wa vaika diaka ye wa vova kua nkangu : "Na muenie, nginu natini yandi ku mbazi mpasi nua visadio vo kisolole widi diambu nkutu dia nkombo kua yandi ko." ⁵Yisu wa vaika; yandi wa vuata kolowa kia zi nsende ye yunga kia mbuaki. Mbosi pilatu wa vova : "Tala muntu ene." ⁶Ngudi za nganga ye madingizi a mona yisu wizidi, yau aboka ye a vova : "Lunkoma, lunkoma !" Pilatu wa vova : "Nu mbaka yeno mosi ye lunkoma kadi mono kimueni widi nkanu mosi mu yandi ko." ⁷Ayudayo a kamba kua pilatu : "Tuena ye nsiku ye wonso wena nsiku, yandi fiti fua kadi yandi wa kiveni fulu kia muana nzambi." ⁸Pilatu vo ka wa mo, yandi wa bua mu wonga wa wingi, ⁹ye wa kota mu nzo ye wa yuvula diaka yisu : "Kue ngeye tukidi ?" Kansi, yisu ka mvana mvutu ko. ¹⁰Pilatu wa vova : "Ku zolele ku mvana mvutu ko ? Ku zeyi ko vo mono ngiena ye wisa kiaku yambula ye kia ku komise ?" ¹¹Yisu wa mvutula : "Kueni ye widi wisa mu mono ko vo kiau kua vewa kio mu zulu ko. Mudiodio, ndioyo wa ngiekolo kua ngeye yandi lutidi masumu." ¹²Mu mvutu zozo, Pilatu wa teza muku nyambula, kansi ayudayo a boka ye a vova : "Wana yambula muntu ndiayu, wena kueni nkundi wa Cesale ko. Wonso wonso wu ki kambanga vo yandi yi ntinu yandi wena kitantu Cesale." ¹³Petelo wa momo, wa nata yisu ku mbazi ye wa vuanda va kiandu kia mfundusulu va fulu ki bokuduluanga 'Kianzala kia matadi' kansi mu ki Ebeleo, "Ngabata." ¹⁴Tala, lumbu kiokio kia kala lumbu kia nkubukulu ya nkinzi a paki, lukufi ye midi. Pilatu wa vova kua ayudayo : "Nutala, nitu eno !" ¹⁵Yau aboka : "Nu ntatula, nu ntatula; lunkoma !" Pilatu wa vova : "Nga mono ndenda komisa ntinu enu e ?" Ngudi za nganga za vutula : "Yeto ka tuena ye nitu wa nkaka yi Cesale kaka." ¹⁶Pilatu wa ayekudila yisu mpasi ka komua. ¹⁷Yau abaka yisu ye avaiika ku kianzala a cesale, a natisa kulunsi na te ye fulu kiba bokuduluanga "Fulu kia konzongolo kiantu," kibokuduluanga mu ki Ebeleo "Ngolongota." ¹⁸Yau akomina yisu vana ye antu wole diaka, akala ku ndambu ye ndambu ye yisu va kati. ¹⁹Pilatu mpe wa sonika dimbu ki ka tula vana zulu a kulunsi. Kia sonama : "Yisu muisi Nazaleti, ntinu ayudayo." ²⁰Ayudayo ayingi a tanga mo kadi fulu kiokio kia komunua yisu kiau kia kala lukufi ye mbanza nsonokono za sonukua mu ki ebeleo, mu ki Latini ye mu kibeledi. ²¹Zi ngudi za nganga za ayudayo a vova kua Pilatu : "Ku soniki ko vo : ntinu a bayudayo, sonika vo : Yandi wa kamba vo mono ngiena ntinu ayudayo." ²²Pilatu wa vutula : "Momo ma nsonekene ma meni sonama." ²³Yi nuani vo amana koma yisu va kulunsi, abonga mvuatu miandi ye akayisa mio mu kunku ya kunku kimosi kimosi mu konso kua kinuani; ye yunga kiandi mpe. Yunga kiokio ka kia kala kiatungua kia kio tuka ku zulu ye ku ana. ²⁴Mbosi a vovasana yau ye yau : "Katu tiazuni kio ko kansi tu teleno kio wayi mpasi tua zaya vo nani seka nunga mu wadi yi yandi seka kio baka." Momo mavanga mpasi masonukua menda dede : "Yau akayana mvuatu miame ye a tela yunga kiame wadi." ²⁵Yi nuani avanga momo, ngudi a yisu, mpangi ya nkento ya ngudi andi, Malia nkento wa kleopa ye Malia muisi Mangadala; A kento wowo awonsono akala atelema lukufi ye kulunsi dia yisu. ²⁶Yisu vo ka mona ngudi andi ye nlongoki wuka zola lukufi ye yandi, wa kamba kua ngudi andi : "Nkento, tala muan'aku." ²⁷Mbosi ka kamba kua nlongoka : "Tala ngudi aku !" ye tuka yina, nlongoki wa baka Malia ye wa ntula muna nzo andi. ²⁸Kunima momo yisu, kadi wa toma zaya vo mambu momo mamamisa mu yandi mpasi masonukua menda dedede, yandi wa vova : "Ngiena mpuiila." ²⁹Mvungu wa zola kua malavu ma nsa wa kala vana : yi wowo yinuani abonga nlele avuanga yo mu mvungu a malavu mansa a somika wo mu lubasa ye atombula lo mu nua wa yisu. ³⁰Yisu vo kamana nua malavu mansa, wa vova : "Malungidi." Wa yekika nsingu andi ye wa vutula mpeve andi. ³¹Mbosi ayudayo, kadi kia kala lumbu kia mpedeso, ye nitu kayi lendi lekusaya va kulunsi ko mu lumbu kia Sabati (Kadi lumbu kiokio kia sabati kia kala lumbu kia kinene ye kia mfunu kua ayudayo), alomba kua Pilatu vo malu ma akomua vo ma fiti tolulua, ye nitu zau za katulua va kulunsi. ³²Yi nuani ayenda ye atolula malu ma wa ntete ye wa nzole wowo akomunua va kimosi ye yisu. ³³Vo aluaka mu nzunga yisu, amona vo yandi waki fuila ntama, mu diodio ka atolula malu mandi ko. ³⁴Mosi mu yi nuani wa wa zoka yisu dionga mu mpati ye kia makilu menga ye maza ma vaika. ³⁵nduayu wa mona mambu mama wa ta

kimbangi ye kimbangi kiandi kiena kia kedika. Zeyi vo kimbangi kiandi kiena kia kedika mpasi yeno mpe nua lenda kuikila.³⁶ Mambu mama mayiza mpasi vo masonukua menda detile : "Kavena widi visi kiandi nkutu kina tolulua ko."

³⁷Masonukua ma nkaka ma kamba vo : "Yau ena tala kua ndioyo wu a monika."³⁸Kunima momo, Yosefi muisi Alamatayi, kadi yandi wa kala nlongoki wa yisu (muanki mu nsueki kadi wakala monanga wonga wa ayudayo), wa lomba kua pilatu mpasi ka baka nitu ya yisu yeka yo, Pilatu wa mvana luve mu yo zika. Wonso wowo, Yosefi wa yiza ye nata nitu yoyo.

³⁹Nikodemo mpe wa yiza, ndioyo wa yendanga mu fuku fuku kua yisu. Yandi wa nata tezo kia yi kilo maku ma tatu ma mile kia sangua ye aleose.⁴⁰Yau abaka nitu ya yisu ye azinga yo ku nsi a minlele mia ntalu ye nduku dila yo nsanga wonso wenina fu ya kinkulu kia Ayudayo.⁴¹Ye kunku yoyo kua kala ndiamu ya mpa ya lembua teka zikulua muntu ankaka.

⁴²Kadi kiau kia kala lumbu kia nkubamanu kua ayudayo ye mpe diambu dia ndiame ye kala lukufi, ye azika yisu.

20

¹Muna nsuka nsuka mu lumbu kia ntete kia lumingu, kuma wa kidi ntete tombe, Malia muisi Mangadala wa yenda kuna ndiamu ye yandi wa mona vo tadi dia kala vana muelo wa ndiamu dia nengumunua.²Mudiodio, yandi wa zula ye wa yenda kua Simoni Petelo ye nlongoki wowo wa nkaka wa kala zoluanga kua yisu, ye yandi wa akamba vo : "A katudi mfumu muna ndiamu, ye katuzeyi ko vo kue antudidi."³Mbosi, Petelo ye nlongoki wowo wa nkaka avaika ye ayenda ku ndiamu.⁴Yau dia wole azaula va mosi; kansi nlongoki wowo wu mosi wa luta zaula ntinu ye petelo ye wa luaka wa ntete kuna ndiamu.⁵Ye wayizama ye ntula muna kati kua ndiamu; yandi wa mona nlele mia lino mia kala vana ntoto, kansi ka kota muna kati kua ndiamu ko.⁶Simoni Petelo wa zimunina mu luaka ye yandi ye wa kota muna kati kia ndiamu. Yandi mpe wa mona vo nlele mia lino mia kala vana ntoto, kansi ka kota muna kati kua ndiamu ko.⁷Ye nlele miomio anzinga ku ntu. Nlele miomio ka mia kala va kimosi ye miomio mia lino ko kansi mia zingua ye mia tulua va nkaka.⁸Mbosi, nlongoki wowo wa nkaka, endu wa luaka wa ntete kuna ndiamu yandi mpe wa kota muna ndiamu; yandi wa mona ye wa kuikila.⁹Kadi nate ye ntangu yina yau kazaya masonukua manlongo ko vo yisu ka fiti fuluka mu ba fua.¹⁰Minlongoki mia vutuka muntu muntu mu zi nzo zau.¹¹Kansi, Malia wa telama vana ndambu ye ndiamu ya ndiamu ye wa dila. Mu ntangu ka kala dilanga, yandi wa yinama ye wa tala muna ndiamu.¹²Yandi wa mona mbasi zole za vuata nlele mia mpembe avuanda muna ndiamu, wa nkaka wa kala ntu ye wa nkaka ku yanda malu vana fulu kiokio kia kala nitu a yisu.¹³Yau ankamba : "Nkembo bila nki weti didila ?" yandi wa ankamba vo : "Diambu dia a neti nitu a mfumu, ye mono kizeyi ko kue aneti ye a ntudidi."¹⁴Vo kamana vana momo, wa banguka ye mona yisu wa telama, kansi kazaya ko vo yi yandi yisu.¹⁵Yisu wa vova kua yandi : "Nkento, nki weti didila ?" Nani weti tomba ?" yandi wa banza vo ma nkengi a zi ndiamu, mu diodio yandi wa vova kua yandi : "Mfumu, vo ngeye wu nkatudi, wu nkamba kue wuntudidi ye si ngienda ku mbaka."¹⁶Yisu wa nkamba : "Malia" yandi wa bangumuka ye wa nkamba mu ndinga ya ki Alimaye : "Labuni !" dibangudulu vo "Nlongi."¹⁷Yisu wa nkamba : "Ku simbi ko, kadi kia tombokeleti ko kua se; kansi wenda kua mpangi zame ye wunkamba vo mono si ya tumbuka kua se diame yi se dieno mpe, nzambi ame yi nzambi eno mpe."¹⁸Malia muisi Mangadala wa yenda ye wa kamba vo kua minlongoki : "Momo mbueni mfumu," ye yandi wu nkambi mambu.¹⁹Nkokila vo ya bua ya lumbu kina, mu lumbu kia ntete ma lumingu, ye mielo mia vuma kia kala minlongoki mia kangama mu diambu dia wonga wa ba yudayo, yisu wa yenda ye wa tema va kati kuau ye wa vova : "Luvuvamu lukala yeno."²⁰Vo kamana vova diodio, yandi wa asonga moko mandi ye lubanzi luandi. Ye minlongoki vo a mona mfumu, yau ayangalala.²¹Yisu wa akamba diaka : "Bika luvuvamu luakala yeno ! wonso se dia mfila, wonso wowo, mono mpe ngieti kunu fidila."²²Yisu vo kamana a vova momo, yandi wa afula muela ye wa akamba : "Nu tambula mpeve ya nlongo."²³Konso ndiona nuna yamudila masumu, yandi wuna ma yambudulua; ye konso kua endu nuna lembua yambudila, kena mo yambudulua mpe ko.²⁴Tomasi, wu mosi mu kumi ye zole, wabokudulua Didime, yandi kakala yau ko yisu ki ka monika kua yau.²⁵Nlongoki miomio mia nkamba ntangu ya landa : "Yeto tu mueni mfumu." Yandi wa vova : "Vo mono ki mueni fu bia nsonso mu moko mandi ko ye vo kitudidi nlembo miame mu luvati luandi ko, kina sala mo kuikila ko."²⁶Lumbu nana vo ya mana vioka, nlongoki miandi mia tatamana kala kaka muna kati kua nzo, ye Tomasi wa kala yau. Ntangu ya kala vo mielo mia mio mia kala mia kanga, yisu wa kota muna nzo mu akala ye watelama va kati diau ye wa vova : "Bika luvuvamu luakala yeno."²⁷Mbosi ka kamba kua Tomasi : "Finka vava ye nlembo miaku ye tala moka mame; ye finka vava ye moko maku ye tula ko mu lubanzi luame; ku kalangani muntu wu lembua lekanga minu ko, kansi kuikila."²⁸Tomasi wa vutula ye wa vova : "Mfumu ami ye nzambi ame."²⁹Yisu wa vova : "Diambu dia wu mbueni, yi dina kuikidi. Lusakumunu lukala kua wowo alembolo mona kansi a kuikidi."³⁰Ye yisu wa sala mangu ya yingi va meso ma minlongoki miandi, yi manga yoyo ya nkaka ka ya sonama mu nkanda wowo ko; ³¹Kansi mambu momo ma sonukua mpasi yeno nua kuikila vo yisu yi klisto, muana nzambi, ye mu kuikila diodio, ngeye tambudi moyo mu nkumbu andi.

21

¹Kunima mambu momo, yisu wa monika diaka nlonguki diaka kuna simu dia mbu ya Tiberiade. Ye tala wonso kamonikina kua yau : ²Simoni Petelo wakala yau ye Tomasi endu wakala bokuduluanga Didime, Natanayeli muisi Kana mu zunga kia ngalili, ana a zebedayi, ye nlongoki mielo mia yisu. ³Simoni Petelo wa akamba : "Mono ngiele kuame kutakula za mbizi za nlangu." Yau akamba yandi : "Yeto mpe tuzolele kuenda yaku." Ayenda ye akota mu nlungu, kansi fuku dia dina dia dio, ka abaka widi lekua kimosi ko.⁴Lumbu vo kia kia, yisu wa telama vana simu dia songa, kansi alongoki ka azaya ko vo ndiona wakala wu telema vanasanga yi yisu. ⁵Yisu wa akamba diaka : "Zi ntuenia, nga nuna ye kima kia ndia ?" yau amvutudila : "Nkatu." ⁶Yandi wa akamba : "Nu losa konde dieno ku ndambu ya lubakala lua nlungu,

ye eyno se nu baka mbizi." ye yau alosa konde diau, kansi yau ka alenda tunta konde diau mu vaikisa dio mu nlangu ko kadi diau dia zala kua mbizi.⁷Yi mbosi nlongoi endu wa kala zoluanga kua yisu wa kamba kua Petelo : "Yandi yi mfumu kuandi." Simoni Petelo vo ka wa vo yi mfumu, wa vuata nlele andi (Kadi yandi kakala ye nlele ko mu nitu), Yi mbosi wakituba mu mbu.⁸Nlongoki mia nkaka ayiza muna nlungu (Kadi akala nseke ye simu ko, nanga tezo kia meta nkama) ye antuta konde mpasi atula dio ye mbizi abaka mu nlungu.⁹Ntangu a luaka kuna simu, yau amona tiya tua makala tua kala ye mbizi za yangua ye mampa va ndambu.¹⁰Yisu wa akamba : "Nu tualeno ndambu ya mbizi zozo nu beki." ¹¹Ye Simoni Petelo wa kota mu nlungu ye wa benda konde va simu diau dia kala ye mbizi 153 za zinene. Mpeleko mbizi za kala za yingi, konde ka dia tiasu.¹²Yisu wa vova kua yau : "Nuiza nua dia dia kua nsiuka." Ka vakala nlongoki ko wu lenda ku nyuvula, "Vo ngeye yi nani" yau atoma visa vo yandi yi mfumu.¹³Yisu wa yiza wa bonga dimpa, ye wa bavana, ye mbizi mpasi a dia.¹⁴Yoyo yi nkumbu ya ntatu yisu keti monika kua minlongoki miandi tuka ka fulukila mu na fua.¹⁵Kunima ndilu au ya nsiuka, yisu wa vova kua Simoni Petelo : "Simoni, muana yowani, nga wu zolele lutila antu ewa." Petelo wa mvutula : "Ingeta, mfumu, ngeye zeyi vo. mono ngiku zolanga." Yisu wa vova kua yandi : "Dikila ma meme mame."¹⁶Yandi wa nyuvula diaka nkumbu ya nzole : "Simoni muani yowani, nga wu nzolele?" Petelo wa mvutudila : "Ingeta, mfumu, ngeye zeyi wo vo ngi ku zolanga." Yisu wa nkamba vo : "Keba ma meme mame."¹⁷Yandi wa nkamba diaka nkumbu ya ntatu : "Simoni muana yowani, nga wu ku nzolange?" Petelo wa bua kinkenda mu diambu dia yisu wu ka nyuvudila diaka mu nkumbu ya ntatu, "Nga ngeye wu kunzolange?" yandi wa nkamba : "Mfumu ngeye zeyi mambu ma monsono, ye ngeye zeyi vo ngiku zolanga." Yesu wa nkamba : "Dikila ma meme mami."¹⁸Kedika, mu kedika, ngieti dio vova, vo wa kala ntuenia, ngeye wa kala ngeye mosi ye kala kuendanga konso ku zolele kuenda. Kansi vo wuna kituka nunu, ngeye wuna lambulanga moko ye muntu wa nkaka wuna ku vuika ye ku nata koko kulembolo zola kuenda."¹⁹Yisu wa vova diodio mpasi mu songa mpila lufua luna fuila Petelo mu kembisa nzambi kunima vo ka mana vova momo, wa kamba kua Petelo : "Wundama."²⁰Petelo vo kabangumuka wa mona nlongi wowo wa zolua kua yisu wandi mpe wa toma ku nlanda. Ndioyo wa tentika ntu andi wa ntulu a yisu ntangu akala dianga mu kinzi wa paki ye endu wa vova vo : "Mfumu, nani ndioyo una kuyekula?"²¹Petelo wa mona ye wa kamba kua yisu : "Mfumu, muntu nduayu yandi mpe nki kena sala?"²²Yisu wa nkamba : "Vo mono nzolele vo kala kaka moyo ye zinga na te ye mono vo ngina kuizi vutuki diaka, munki momo makutedie? Ngeye wu ndama."²³Yi wonso wowo, mpova yoyo ya muangana va kati kua zi mpangi vo nlongoki wowo kena fua ko. Muanki, yisu ka vovila dio wowo ko kua petelo vo nlongoki wowo kena fua ko, kansi, ena ka vovila "Vo nzolele vo kakala moyo ye zinga na te ye vo mono ngina kuizi vutuki diaka, mu nki momo makutedie?"²⁴Yi nlongoki wowo yandi mosi weti ta kimbangi kia mambu momo ye tuzeyi vo kimbangi kiandi kiena kia kedika.²⁵Vena diaka ye mambu mayingi yisu ka vanga. Vo kibeni ka kutu kala diaka ye mikanda mi fiti lenda lunga ma sonika moko.